

«ΜΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΕ ΣΥΝΕΠΕΙΑ

Ήταν πραγματικά συγκινητικό το ενδιαφέρον των αναγνωστών του Περιοδικού μας, που εκδηλώθηκε από παντού και έκφραζε όλη την αγωνία τους για την παραπέρα τύχη του Περιοδικού.

Η μικρή καθυστέρηση της έκδοσής του, που οφείλονταν κυρίως σε τεχνικούς λόγους, δικαιολογημένα να δημιουργήσει κάποιες ανησυχίες.

Όμως, με το σημείωμά μας αυτό, θα θέλαμε να διαβεβαιώσουμε όλους, πως «το ΖΑΓΟΡΙ μας» θα συνεχίσει απρόσκοπτα την έκδοσή του, και επιδίωξή μας είναι η παραπέρα βελτίωσή του.

Όλοι εμείς, στρατευμένοι στην προσπάθεια αυτή με την ολοπρόθυμη συμπαράσταση των εκλεκτών συνεργατών και τη συνδρομή και αγάπη των αναγνωστών, θα προχωρήσουμε μπροστά για να πετύχουμε υψηλότερους στόχους.

Θα ήταν τραγικό ν' αποτύχει η ωραία αυτή προσπάθεια και να πάψει έτσι ν' ακούγεται η μοναδική φωνή του Ζαγοριού, μιας περιοχής που πρωτοστάτησε στο πνευματικό ανέγασμα του τόπου μας και δημιούργησε ένα αστήριο και πλούσιο πνευματικό απόθεμα.

Έχουμε υποχρέωση όλοι μας, υποχρέωση που απορρέει από την πλούσια αυτή πολιτιστική μας κληρονομιά, αλλά και τη σημερινή παρουσία του Ζαγοριού στον ευρύτερο πνευματικό χώρο, να κρατήσουμε την έκδοση αυτή σε υψηλό επίπεδο, που θα αντικατοπτρίζει ακριβώς το Ζαγόρι και την πνευματική του παράδοση.

Γι' αυτό δεν θα κουραστούμε να κάνουμε έκκληση σ, όλους τους Ζαγορίσιους να στηρίξουν την έκδοση, όχι μόνο με τη συνδρομή τους, αλλά με τη συμμετοχή και τη συμ-

ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ

βολή τους στον εμπλουτισμό και τη συνεχή αναβάθμιση του περιεχομένου του περιοδικού με θέματα που να αφορούν στο Ζαγόρι όχι μόνο του χτες αλλά κυρίως του σήμερα και του αύριο.

Η έκκληση αυτή δεν απευθύνεται ασφαλώς μόνο στους έχοντες το χάρισμα της γραφής, αλλά σε ΟΛΟΥΣ που έχουν να πουν και να γράφουν κάτι για τον τόπο μας.

Το περιοδικό μας δεν είναι μία λογοτεχνική έκδοση αλλά όργανο πληροφόρησης, προβολής και καταγραφής της σημερινής πραγματικότητας του Ζαγοριού με τα προβλήματα, τις ανησυχίες και τις προσδοκίες του.

Έτσι ΟΛΟΙ οι Ζαγορίσιοι που κι αν βρίσκονται, μπορούν και θέλουμε να γίνουν συνεργάτες, και ανταποκριτές του περιοδικού με τις ειδήσεις και τα προβλήματα από το χωριό τους, τον τόπο δουλειάς και διαμονής τους. Με απόψεις, προτάσεις, ειδήσεις από την κοινωνική και πολιτιστική ζωή.

Η έκκληση αυτή απευθύνεται ειδικά σ' όλους τους Πολιτιστικούς Συλλόγους του Ζαγοριού. Οι σελίδες του περιοδικού είναι ανοιχτές σε όλους. Ας γίνει η φωνή όλων των Ζαγορίσιων.

Και κάτι τελευταίο, που έχει σχέση με την ύλη του περιοδικού: Παράκληση, να περιοριστούν οι πολλές και μακρύσυρτες νεκρολογίες.

Η Σ.Ε. κρίνει συνετό να δημοσιεύονται νεκρολογίες που αφορούν σε πρόσωπα με συγκεκριμένο και αξιόλογο έργο στο χώρο του Ζαγοριού.

Οι αγγελίες θανάτου θα καταχωρούνται στη στήλη των «κοινωνικών».

ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας προβαίνει σε δεύτερη έκδοση του βιβλίου «Κατάλογος συγγραφέων περιοχής Ζαγοριού», που είχε κυκλοφορήσει το 1980 σε χίλια αντίτυπα και εξαντλήθηκε προ ετών. Η ευμενής κριτική αποδοχή του από ανθρώπους των γραμμάτων, καθώς και η εμπορική επιτυχία του, οδήγησαν στη σκέψη να προβαίνει το περιοδικό μας κατά διαστήματα σε εκδόσεις βιβλίων με Ζαγορίσιο περιεχόμενο. Πράγματι είδαν το φως της δημοσιότητας μερικά έως τώρα που γνώρισαν ανάλογη επιτυχία.

Επειδή εκτός από την εξάντληση του εν λόγω βιβλίου, ο συντάκτης του συνεχίζοντας την έρευνα συνέλεξε και άλλο υλικό που αναφέρεται σε 33 νέα ονόματα Ζαγορίσιων συγγραφέων, 200 τίτλους βιβλίων, 5 εφημερίδων και περιοδικών, θεωρήσαμε σκόπιμο να προβούμε και εξ αυτού του λόγου στην επανέκδοσή του που θα διαλαμβάνει συνολικά τα ονόματα 200 Ζαγορίσιων συγγραφέων και πνευματικών ανθρώπων με αριθμό βιβλίων τους που πλησιάζει τα χίλια.

Συνιστούμε στους συνδρομητές μας να φυλάξουν τα ένθετα οκτασέλιδα που θα υπάρχουν στα έξι προσεχή τεύχη του περιοδικού μας εάν θέλουν να αποκτήσουν τον Κατάλογο Ζαγορίσιων Συγγραφέων με τα συμπληρώματά του ή να προμηθευτούν έτοιμο το βιβλίο —τυπωμένο σε βαρύτερο χαρτί και επιμελημένο εξώφυλλο— από τα Γραφεία μας.

ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ: Μια ευκαιρία ίσως για τα χωριά μας

Όπως πληροφορηθήκαμε, κυβερνητική εγκύκλιος προς τις Κοινότητες του Ζαγοριού, αναφέρεται στη διερεύνηση δυνατότητας εγκατάστασης προσφύγων Ποντίων της Ρωσίας στην περιοχή.

Έχουμε την γνώμη πως αν τελικά μπορούσε να υλοποιηθεί η εγκατάσταση 5-10 οικογενειών σε χωριά του Ζαγοριού που έχουν τις προϋποθέσεις και που νομοτελειακά σβύνουν, θα αποτελούσε αυτό θείο δώρο...

Με δεδομένη την οξύνοια και εργατικότητα των ανθρώπων αυτών, η μεταφύτευσή τους στα έρημα χωριά μας θα ήταν σωτήρια πράξη. Θα ήταν κυριολεκτικά ζωοδόχος μετάγγιση νέου αίματος.

Για να γίνει αυτό όμως, δεν φτάνει μόνο η αποδοχή από πλευράς κοινοτήτων —που τη θεωρούμε όχι μόνο δεδομένη αλλά και αναγκαία— χρειάζεται πρώτα και κύρια μελετημένο πρόγραμμα εγκατάστασης από πλευράς πολιτείας. Πρώτο και απαραίτητο μέτρο είναι η συμβολή της πολιτείας στην εξασφάλιση στέγης. Γιατί οι κοινότητες μπορούν να διαθέσουν κοινοτικές εκτάσεις ανεκμετάλλετες ή και οικόπεδα, όχι όμως σπίτια.

Η λύση λοιπόν, είναι ν' αγοράσει το κράτος άδεια και κλειστά σπίτια —όπου υπάρχουν— ή να χτίσει καινούρια σε κοινοτικά οικόπεδα που μπορούν να δοθούν.

Πάντως, τα Κοιν. Συμβούλια, αλλά και οι διάφοροι φορείς (Σύλλογοι, Συνεταιρισμοί) του Ζαγοριού ας εξετάσουν με πολύ προσοχή την περίπτωση, γιατί ίσως πρόκειται για μοναδική ευκαιρία αναζωογόνησης της περιοχής, κι ανάλογα να ενεργήσουν για να μη χαθεί κι αυτή.

Η ΣΥΝ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η ΣΥΝ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η Σ.Ε.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΛΩΤΑΙΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΑΥΤΟΥ

Την Κυριακή 11 Φεβράρη πραγματοποιήθηκε στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ιωαννίνων, Γενική Συνέλευση του Συλλόγου Καλωταίων και φίλων αυτού, με θέματα:

1. Λογοδοσία και έγκριση πεπραγμένων έτους 1989.
2. Έγκριση απολογισμού διαχείρισης έτους 1989.
3. Έγκριση προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων έτους 1990.
4. Προτάσεις - ανακοινώσεις - ψηφίσματα και
5. Εκλογή νέου Δ.Σ. και Εξ. Επιτροπής.

Για το Δ.Σ. εκλέχθηκαν

1. Καραβίδας Θανάσης Πρόεδρος
2. Σακελλαρίδης Θανάσης Αντιπρόεδρος
3. Σιούλας Νίκος Γ. Γραμματέας
4. Στεφάνου Μάνθος Ταμίας
5. Κατσούρας Βύρων Μέλος.

Για την Εξ. Επιτροπή

1. Σακελλαρίου Τάκης
 2. Στεφάνου Σάκης
 3. Λιάτης Θανάσης
- Στον διατελέσαντα για μια ολόκληρη δεκαετία Πρόεδρο του Συλλόγου κ. Γεώργιο Βίκα, ο οποίος απουσίαζε λόγω ασθένειας του, απονεμήθηκε ο τίτλος του Επίτιμου Προέδρου τιμής ένεκεν και ευγνωμοσύνης για τις εξαιρετικές υπηρεσίες που πρόσφερε.
- Στη συνέχεια έγινε το κόμμι της βασιλόπιας μέσα σε μια ζεστή και ευχάριστη ατμόσφαιρα, όπου οι προσερχόμενοι ξεπέρασαν τους 60.

Θ. Σ.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Κατακαμένα μου δονά
Κατέσσο, Βραδέτο
Πότε थे νάρθ' η άνοιξη
να βγω να σκαπετήσω
στις ράχες και τις κορυφές
στα όμορφα τα πλάγια,
να δω τα ντούσκα τα ψηλά
τα όμορφα τα κέδρα
το Βίκο και τη Μιζοριά
την ξακουστή την Τύμφη.
Πότε थे νάρθ' η άνοιξη
να βγω να σκαπετήσω
στον Πλόσκο και τον Άβαλο
στην όμορφη Γκαμήλα
να δω τ' αγροκάτσικα
στο δρόμο ν' αγναντεύουν,
και τ' αστού το πέταγμα
να με καλεί ν' ανέβω
στην όμορφη Δρακόλιμνη
εκεί να ξεποστάσω.

Β. ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΛΟΣ

Τραγούδια που χορεύονταν και χορεύονται στη Λαίστα

Έκανα μια έρευνα μεταξύ των ηλικιωμένων Λαϊστιγών και τους ρώτησα αν γνωρίζουν κανέναν χορό ντόπιο Λαϊστινό ή τραγουδι. Όλοι απάντησαν ότι νάτι τέτοιο δεν υπάρχει.

Παρακάτω θα αναφέρουμε τους τίτλους πολλών τραγουδιών που χορεύαν και χορεύουν οι Λαϊστινοί. Τα τραγούδια, παλαιότερα, ήταν ντόπια και γνώριζαν καλά τους χωριανούς, τις ιδιοτροπίες τους και τις προτιμήσεις στο χορό. Έτσι οι περισσότεροι δεν έκαναν καν παραγγελία.

Μόλις έπιανε να χορεύει πρώτος οι οργανοπαίχτες αρχίζαν το τραγούδι του. Αυτό πήγαινε με διαδοχή από τον πατέρα στον γιο κ.λπ.

Πολλά Ζαγοριόνα χορεύονταν και χορεύονται:

— Φράσια. Είναι ένας σκοπός, που πήρε την ονομασία από την πόλη της Β. Ηλείου Φράσιου.

— Βεργινάδα που νομιάσαι σε καινούργιο περιβάλλον.

— Πουλά πετούμενα, που πάτε στον αέρα.

— Αλεξάνδρα. Τι στέκει μαραμμένη.

— Βασίλ' αρχόντισσα. Είναι ένα ιστορικό τραγούδι. Οι κλέφτες κλέβουν την αδελφή του Ν. Αβέρωφ (όχι του σημερινού) στο Μέτσοβο και ζητάνε λύτρα.

— Την πέριδικα την πιάσαμε.

— Κοντούλα λεμονιά.

— Μπουλονάσιναι. Ιστορικό τραγούδι με τους κλέφτες. Τόπος δράσεως το Σκαμνέλι.

— Γενοβέρα. Ο σκοπός είναι παρμένος από τον ομώνυμο μύθο της Γενο-

βέρας, που παλαιότερα ήταν αρκετά διαδεδομένος στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Πάμε τώρα και σε άλλα διάφορα ακούσματα:

— Γκάντα διπλή (πέντε είναι διαφόρα ακούσματα).

— Ο χορός είναι φερισμένος από την Μακεδονία, από τους ταξιδεμένους χωριανούς.

— Συγκριστικό, είναι το Βωβουσιότικο.

— Γέρο - Όλμπτε.

— Σαν τα μάμματα της Πόλης (Φυσούν Προβέζης).

— Κλέφτες, ιστορικό τραγούδι που αναφέρεται στη ζωή των κλεφτών.

— Καραμπάτσι, Θρακιώτικος σκοπός, φερισμένος από τους ταξιδεμένους.

— Γρεβενίσιο. Κάτω στην άσπρη πέτρα.

— Στα Γρεβενά έμεναν και μένουν Λαϊστινοί. Ήταν όμως τα Γρεβενά τόπος ξεκούρασης των κυρατζήδων και ξενιτεμένων προς Μακεδονία.

— Σαμαρινιώτικο. Σκοπός από την Σαμαρίνα.

— Σέλαφο. Ένας σκοπός, του οποίου δεν γνωρίζω την προέλευση.

— Ραστ. Σκοπός νεότερος φερισμένος από τους τσιγγάνους της Ουγγαρίας.

Από την μικρή αυτή σταχυολόγηση τραγουδιών, σκοπών και ακουσμάτων, φαίνεται ότι εκτός από τα Ζαγοριόνα, τα οποία τα θεωρούμε πλέον ντόπια, υπάρχουν πολλοί άλλοι σκοποί από τα μέρη της Ελλάδος όπου ξενιτεύονταν οι πατριώτες μας Λαϊστινοί.

Η παραπάνω παράθεση τίτλων τραγουδιών και σκοπών δεν είναι συστηματική και επιστημονική εργασία. Μπορεί όμως να σταθεί αφορμή και αντί για έναν άλλο Λαϊστινό ή μια ομάδα που να καταπιαστεί με το θέμα συστηματικά, εννοούμε να γραφούν τα λόγια των τραγουδιών, η ιστορική τους προέλευση, αυθεντικές ηχογραφήσεις, ιστορικά στοιχεία, πρόσωπα, γεγονότα.

Εμπρός, λοιπόν, Λαϊστινοί νεότεροι, επιστήμονες, λαογράφοι, φιλόλογοι, ιστορικοί, να αυτό το θέμα ανοίγεται μεγάλο πεδίο δράσεως.

Τσαμπούρας Νικόλαος

Οικονόμου Εξ Οικονόμων 77

Λάρισα 412 23

τηλ. 041 - 234738

ΜΑΡΙΑ ΚΕΣΙΣΗ

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΚΙΜΩΝΑ ΚΥΡΙΑΖΗ

Το θλιβερό άγγελμα του θανάτου του στενού φίλου μου Κίμωνα Κυριαζή με συγκίνησε βαθύτατα γιατί εκτός από τη συνεργασία μας περί τα του Ζαγορίου, μας συνδέει πολλή και παλαιότερη φιλία από την συντηρητική μας στον Προσκοπισμό.

Ήτανε πράγματι, ο Κίμωνας εξαιρετικός χαρακτήρας, προικισμένος με πολλά χαρίσματα και αρετές. Αναδείχθηκε μια πολύπλευρη και εξέχουσα προσωπικότητα του Ζαγορίου και των Ιωαννίνων, ένας δημιουργικός κοινωνικός παράγοντας, ένας ακούρατος ανιδιοτελής και ενθουσιώδης αγωνιστής με πλούσια και ευεργετική δράση σε πολιτιστικές, κοινωνικές και πατριωτικές εκδηλώσεις. Πάνω απ' όλα όμως ένα γνήσιο τέκνο του Ζαγορίου με μεγάλη αγάπη και πάθος για το ξακουστό Ζαγόρι, ένας αληθινός πατριώτης που από πολλές επάλξεις αγωνίσθηκε επιτυχώς και με ενθουσιασμό για την προδοχή, την διατήρηση και αναβίωση του Ζαγορίου. Οι προσφορές του και τα πλούσια επιτεύγματα σε όλους τους τομείς είναι πασίγνωστα. Ο θάνατός του άφησε μεγάλο κενό στον Ζαγοριολογικό τομέα, που οι άξιοι συνεργάτες του θα το καλύψουν συνεχίζοντας το μεγάλο έργο εκείνου.

Αυτήν την ευχή εκφράζω μαζί με τα συλλυπητήριά μου προς το νέο Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Ζ. και την νέα Διεύθυνση του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας».

Θερμά συλλυπητήρια εκφράζω και δημοσίως προς την οικογένεια του εκλιπόντος, που γι' αυτήν καλύτερη παρηγορία θα είναι η λαμπρή υστεροφημία του αλησμόνητου Κίμωνα Κυριαζή.

Σε ένδειξη ελαχίστης τιμής στη μνήμη του καταθέτω στην Ι.Λ.Ε.Ζ. 2.000 δραχμές για το ΗΡΩΟΝ της Ζαγορίσιας Γυναίκας.

ΑΓΓ. ΔΑΛΑΓΓΕΛΗΣ

Γεν. Γραμ. Δ.Σ.
Ενώσεως Ζαγορισίων
Αθηνών

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΕΚΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΧΩΡΙΟΝ ΔΟΒΡΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

α) α. Ετών.	Όνομα Όνομα πατρός	Μόν. κατ.	Επαγγελμα	Ηλικία	α) α. Ετών.	Όνομα Όνομα πατρός	Μόν. κατ.	Επαγγελμα	Ηλικία			
1	Αηδόνης Δημήτριος	Ηλίας	Δοβρά	αγοροφύλαξ	37	72	Κοζίνας Μιχαήλ	Γεώργιος	Πειραιεύς	κουρέυς	32	
2	Βαρεδίνης Απόστολος	Γεώργιος	Δοβρά	ξενοδόχος	71	73	Κολοκούθας Μιχαήλ	Απόστολος	Καβάλλα	έμπορος	60	
3	Βαρεδίνης Δημήτριος	Ιωάννης	Δοβρά	ξενοδόχος	66	74	Κολοκούθας Παντελής	Απόστολος	Καβάλλα	έμπορος	65	
4	Βαρεδίνης Θωμάς	Δημήτριος	Γενίαιοι	ξενοδόχος	33	75	Κόκας Σπύρος	Αναστάσιος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	41	
5	Βαρεδίνης Παύλος	Δημήτριος	Γενίαιοι	ξενοδόχος	31	76	Κομπάρος Χρυσόστομος	Γεώργιος	Δοβρά	παντοπώλης	44	
6	Βαρεδίνης Γεώργιος	Απόστολος	Δοβρά	ξενοδόχος	31	77	Κομπάρος Δημήτριος	Θεοφάνης	Σιερά	Σαμπάν	αγοροφύλαξ	37
7	Βασίλης Νικόλαος	Θεοφάνης	Θράκη	ιατρός	29	78	Κόντης Θεοφάνης	Ιωάννης	Καβάλλα	έμπορος	39	
8	Βασίλης Κων)νος	Θεοφάνης	Κάρον	υπάλληλος	37	79	Κόντης Θεοφάνης	Χαρίσης	Καβάλλα	έμπορος	55	
9	Βασίλης Θεοφάνης	Αναγνώστης	Θράκη	έμπορος	66	80	Κοντσίωτης Λάζαρος	Γεώργιος	Γενίαιοι	έμπορος	48	
10	Βλάχος Δημήτριος	Γεώργιος	Δοβρά	συνδουραγός	51	81	Κοντσίωτης Ιωάννης	Θεοφάνης	Δοβρά	διδάσκαλος	43	
11	Γεωργιάς Σταύρος	Κωνσταντίνος	Ιωάννινα	νομικός	41	82	Κορέλλης Ιωάννης	Πέτρος	Δοβρά	κτηματίας	36	
12	Γκάνος Χαρίσης	Γεώργιος	Δοβρά	εργάτης	56	84	Κορέλλης Δημήτριος	Πέτρος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	44	
13	Γκάνος Χριστόδουλος	Δημήτριος	Δοβρά	ξενοδόχος	50	84	Κοτλής Μιχαήλ	Αλέξιος	Αίγυπτος	αγοροφύλαξ	66	
14	Γκάνος Πέτρος	Αλέξιος	Καβάλλα	ξενοδόχος	39	85	Κοτλής Κων)νος	Μιχαήλ	Δοβρά	διδάσκαλος	36	
15	Γκάνος Σταύρος	Αλέξιος	Πειραιεύς	εργάτης	37	86	Κοτλής Δημήτριος	Μιχαήλ	Αίγυπτος	εργάτης	25	
16	Γκάνος Βασίλειος	Χριστόδουλος	Αμερική	υπάλληλος	26	87	Κοτλής Δημήτριος	Χαρίσης	Αθήνα	αγοροφύλαξ	51	
17	Γκάζας Βασίλειος	Μιχαήλ	Σαρά	Σαμπάν	αγοροφύλαξ	28	88	Κοτσίωτης Μιχαήλ	Νικόλαος	Κάρον	αγοροφύλαξ	41
18	Γκάζας Σταύρος	Γεώργιος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	36	89	Λαδιός Θεοφάνης	Χαρίσης	Δοβρά	αγοροφύλαξ	50	
19	Γκάζας Βασίλειος	Γεώργιος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	50	90	Λαζαρίωτης Κων)νος	Βασίλειος	Αθήνα	εργάτης	61	
20	Γκάζας Μιχαήλ	Χριστόδουλος	Δοβρά	κτηματίας	57	91	Λεκούδης Περαλίας	Σταύρος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	44	
21	Γκάζας Γεώργιος	Κων)νος	Δοβρά	κτηματίας	81	92	Λεκούδης Θεοφάνης	Δημήτριος	Θεσσαλονίκη	παντοπώλης	51	
22	Γκίτσας Μιχαήλ	Κων)νος	Δοβρά	έμπορος	31	93	Λεκούδης Σταύρος	Κων)νος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	73	
23	Γκωζίνας Γεώργιος	Πέτρος	Δοβρά	ιερέας	74	94	Μακρογιάννης Κων)νος	Απόστολος	Δοβρά	μάγειρος	38	
24	Γκωζίνας Ξενοφών	Γεώργιος	Δοβρά	εργάτης	29	95	Μάθης Βασίλειος	Ιωάννης	Δοβρά	μάγειρος	36	
25	Γκοντινιάδης Ιωάννης	Κων)νος	Αμερική	υπάλληλος	30	96	Μάθης Αλέξανδρος	Απόστολος	Καβάλλα	έμπορος	29	
26	Γκοντινιάδης Γεώργιος	Ιωάννης	Δοβρά	καρτελάς	36	97	Μάρος Θεοφάνης	Απόστολος	Δοβρά	παντοπώλης	29	
27	Γκρίτσας Απόστολος	Στέφανος	Ιωάννινα	κουρέυς	26	98	Μάρος Χαρίσης	Κων)νος	Δοβρά	έμπορος	79	
28	Γκωλέτης Γεώργιος	Απόστολος	Ιωάννινα	έμπορος	38	99	Λιώτας Κων)νος	Ιωάννης	Δοβρά	ξενοδόχος	36	
29	Γκωλέτης Απόστολος	Ιωάννης	Ιωάννινα	έμπορος	63	100	Λιώτας Δημήτριος	Ιωάννης	Ιωάννινα	ξενοδόχος	26	
30	Γκωγκάκης Δημήτριος	Θεόδωρος	Κωνσταντινούπολις	υπάλληλος	66	101	Λιώτας Δημήτριος	Θεοφάνης	Θεσσαλονίκη	έμπορος	25	
31	Γκωγκάκης Θεοφάνης	Θεόδωρος	Κωνσταντινούπολις	υπάλληλος	61	102	Μαλεσιδής Θωμάς	Δημήτριος	Τρίκαλα	έμπορος	36	
32	Γρατσιανίτης Δημήτριος	Χρήστος	Αίγυπτος	αγοροφύλαξ	49	103	Μαλεσιδής Κων)νος	Απόστολος	Αίγυπτος	έμπορος	43	
33	Δάλλας Μιχαήλ	Πέτρος	Δοβρά	κτηματίας	64	104	Μαλεσιδής Γεώργιος	Ιωάννης	Δοβρά	ιατρός	55	
34	Δάλλας Ιωάννης	Μιχαήλ	Αμερική	υπάλληλος	44	105	Μαλιόπουλος Δημήτριος	Κων)νος	Αθήνα	δουλετής	49	
35	Δάλλας Στέφανος	Μιχαήλ	Αμερική	έμπορος	37	106	Μάλλος Κων)νος	Πέτρος	Θεσσαλονίκη	έμπορος	49	
36	Δάλλας Χρήστος	Λάζαρος	Αμερική	υπάλληλος	36	107	Μαρούτης Κων)νος	Δημήτριος	Βοστίνα	ενομοτάχης	47	
37	Δάλλας Λεωνίδας	Γεώργιος	Δοβρά	κτηματίας	35	108	Μαρούτης Στέφανος	Δημήτριος	Δοβρά	κτηματίας	38	
38	Δάλλας Κωνσταντίνος	Μιχαήλ	Αμερική	υπάλληλος	29	109	Μαστοράκης Δημήτριος	Κων)νος	Δοβρά	διδάσκαλος	71	
39	Δάλλας Πέτρος	Μιχαήλ	Αμερική	έμπορος	26	110	Μητσός Θεοφάνης	Δημήτριος	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	58	
40	Δάλλας Αλέξανδρος	Ζώης	Αλεξάνδρεια	εργάτης	25	111	Μπαζάνης Γεώργιος	Ιωάννης	Μοναστήριον	αγοροφύλαξ	76	
41	Ζαλογκίτης Βασίλειος	Χρήστος	Αμερική	έμπορος	29	112	Μπέλλος Σπύρος	Ελευθέριος	Δοβρά	ιατρός	41	
42	Ζαυρός Ξενοφών	Γεώργιος	Ιωάννινα	στρατιώτης	26	113	Μπέλλος Δημήτριος	Χαρίσης	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	29	
43	Ζαυρός Γεώργιος	Χαρίσης	Καβάλλα	μάγειρος	56	114	Μπέλλος Αριστείδης	Δημήτριος	Δοβρά	έμπορος	34	
44	Ζαυρός Δημήτριος	Γεώργιος	Καβάλλα	υπάλληλος	36	115	Μπέλλος Θωμάς	Κων)νος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	35	
45	Ζεϊνός Βασίλειος	Ιωάννης	Δοβρά	εργάτης	40	116	Μπέλλος Αριστείδης	Ιωάννης	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	56	
46	Ζήσης Φώτιος	Χρήστος	Κάρον	αγοροφύλαξ	40	117	Μπέλλος Γεώργιος	Ιωάννης	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	61	
47	Καμτσίκας Κων)νος	Γεώργιος	Δοβρά	παντοπώλης	36	118	Μπέλλος Χαρίσης	Στέφανος	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	75	
48	Καμτσίκας Σωκράτης	Γεώργιος	Δοβρά	παντοπώλης	41	119	Μπάκας Δημήτριος	Στέφανος	Δοβρά	κτηματίας	71	
49	Καμτσίκας Θεοφάνης	Απόστολος	Δοβρά	κτηματίας	56	120	Μπάκας Κων)νος	Απόστολος	Θεσσαλονίκη	τραπέζιτης	50	
50	Καμτσίκας Γεώργιος	Αλέξιος	Δοβρά	έμπορος	70	121	Μπάκας Στέφανος	Δημήτριος	Καβάλλα	αγοροφύλαξ	39	
51	Κανέτσιος Γεώργιος	Δημήτριος	Δοβρά	ιερέας	78	122	Μπάκας Σταύρος	Αριστείδης	Καβάλλα	υπάλληλος	38	
52	Κανέτσιος Αλέξιος	Γεώργιος	Σαρά	Σαμπάν	έμπορος	48	123	Μπάκας Περικλής	Θεοφάνης	Δοβρά	τραπέζιτης	34
53	Κανούρας Γεώργιος	Απόστολος	Γενίαιοι	ιατρός	76	124	Μπάκας Γεώργιος	Κων)νος	Θεσσαλονίκη	μαθητής	22	
54	Καραγεώργιος Ζήσης	Δημήτριος	Δοβρά	κτίστης	50	125	Μπάκας Βασίλειος	Αριστείδης	Κάρον	αγοροφύλαξ	26	
55	Καραγιάννης Οδυσσεύς	Κων)νος	Μαδαγασκάρη	έμπορος	23	126	Μπάκας Δημήτριος	Ιωάννης	Δοβρά	αγοροφύλαξ	26	
56	Καραγιάννης Θωμάς	Ιωάννης	Δοβρά	έμπορος	33	127	Μπάκας Στέφανος	Σωτήριος	Θεσσαλονίκη	αγοροφύλαξ	43	
57	Καραγιάννης Στέφανος	Γεώργιος	Σαρά	Σαμπάν	ξενοδόχος	40	128	Μπάκας Ιωάννης	Απόστολος	Δοβρά	κτηματίας	55
58	Καραγιάννης Σταύρος	Ιωάννης	Δοβρά	παντοπώλης	42	129	Μπάκας Σωτήριος	Χριστόδουλος	Σαρά	έμπορος	75	
59	Καραγιάννης Αλκιβιάδης	Δημήτριος	Δράμα	παντοπώλης	41	130	Μπάκας Αλέξιος	Ιωάννης	Βέροια	παντοπώλης	61	
60	Καραγιάννης Μιχαήλ	Δημήτριος	Δοβρά	παντοπώλης	49	131	Μπάκας Ιωάννης	Γεώργιος	Δοβρά	εργάτης	58	
61	Καραγιάννης Κων)νος	Ιωάννης	Δοβρά	παντοπώλης	51	132	Μπάκας Κων)νος	Ιωάννης	Βόλος	εργάτης	28	
62	Καραμπέτης Οδυσσεύς	Θεόδωρος	Θεσσαλονίκη	έμπορος	36	133	Μπάκας Δημήτριος	Αλέξιος	Βέροια	παντοπώλης	23	
63	Καραμπέτης Γεώργιος	Θεόδωρος	Ιωάννινα	στρατιώτης	24	134	Μπούρας Πάυλος	Γεώργιος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	39	
64	Καραπέτης Στέφανος	Δημήτριος	Κάρον	αγοροφύλαξ	31	135	Μπουκουμάκης Φιλοπαμίν	Στέφανος	Κάρον	υπάλληλος	30	
65	Καραπέτης Μιλτιάδης	Δημήτριος	Αθήνα	υπάλληλος	32	136	Μπουκουμάκης Χριστόδουλος	Ζώης	Καβάλλα	έμπορος	36	
66	Καραπέτης Κων)νος	Ιωάννης	Θεσσαλονίκη	ιατρός	46	137	Μπουκουμάκης Στέφανος	Πέτρος	Δοβρά	έμπορος	61	
67	Καρβούνης Γρηγόριος	Νικόλαος	Δοβρά	πομπήν	39	138	Μπουκουμάκης Μιχαήλ	Πέτρος	Δοβρά	κτηματίας	58	
68	Καρβούνης Ιωάννης	Νικόλαος	Δοβρά	αγοροφύλαξ	25	139	Νήνος Γεώργιος	Κων)νος	Δοβρά	υποδηματοποιός	45	
69	Καρβούνης Γεώργιος	Νικόλαος	Βοστίνα	στρατιώτης	26	140	Νήνος Αθανάσιος	Κων)νος	Σμύρνη	αγοροφύλαξ	67	
70	Καρβούνης Νικόλαος	Ιωάννης	Δοβρά	πομπήν	54	141	Ντάσιος Κων)νος	Αναστάσιος	Πέργαμος	αγοροφύλαξ	35	
71	Κίτσιος Στέφανος	Θεοφάνης	Μαγνησία	αγοροφύλαξ	41							

Εκλογικός κατάλογος της Επαρχίας Ιωαννίνων
Χωρίον ΔΟΒΡΑ Ζαγορίου

α)α	Επών.	Όνομα	Όνομα Μόν.	Επάγγελμα	Ηλικία
		πατρός	κατ.		
142	Οικονόμου	Αλέξιος	Απόστολος	Κάρον αρτοποιός	74
143	Οικονόμου	Γεώργιος	Κων/νος	Καρδίτσα έμπορος	65
144	Οικονόμου	Χριστόδουλος	Κων/νος	Δοβρά κτηνοτρόφος	51
145	Οικονόμου	Νικόλαος	Αναστάσιος	Δοβρά κτηματίας	34
146	Παναγής	Σπύρος	Φώτιος	Δοβρά σαγματοποιός	37
147	Παναγής	Μιχαήλ	Χρόνης	Αίγυπτος αρτοποιός	43
148	Παπαγεωργίου	Γεώργιος	Κων/νος	Δοβρά κτηνοτρόφος	43
149	Παπαγιάννης	Απόστολος	Ιωάννης	Ξάνθη υπάλληλος	65
150	Παπαζόγλου	Σωτήριος	Ιωάννης	Δοβρά διδάσκαλος	23
151	Παπαζόγλου	Βασίλειος	Ιωάννης	Ιωάννινα έμπορος	28
152	Παπαζόγλου	Ξενοφών	Χριστόδουλος	Ιωάννινα τηλεγραφητής	33
153	Παπαζώης	Χαράλαμπος	Μιχαήλ	Δοβρά κτηματίας	70
154	Παπαζώης	Γεώργιος	Μιχαήλ	Δοβρά ονονονηματοποιός	49
155	Παπαζώης	Στέφανος	Χαράλαμπος	Δοβρά ιερέυς	41
156	Παπαζώης	Ιωάννης	Χαράλαμπος	Βίτσα αρτοποιός	32
157	Παπαζώης	Θεοφάνης	Χαράλαμπος	Χαρτοφύ αρτοποιός	29
158	Παπαζώης	Αλέξιος	Χαράλαμπος	Αγρίνιο εργάτης	27
159	Παπαλεξίου	Αλέξιος	Γεώργιος	Δοβρά έμπορος	40
160	Παπαμύχης	Χαρίσης	Δημήτριος	Δοβρά ιερέυς	56
161	Παπαμύχης	Ιωάννης	Δημήτριος	Δοβρά κτηνοτρόφος	54
162	Παπαναστασίου	Γεώργιος	Απόστολος	Ιωάννινα στρατιώτης	26
163	Παπαναστασίου	Γαβριήλ	Γεώργιος	Δοβρά κτηματίας	43
164	Παπαναστασίου	Στέφανος	Κων/νος	Καβάλλα έμπορος	48
165	Παπαναστασίου	Απόστολος	Κων/νος	Καβάλλα έμπορος	61
166	Παπαϊωάννου	Θωμάς	Λάζαρος	Ζίτσα υπάλληλος	36
167	Παπαποστόλου	Σταύρος	Κων/νος	Βελιγράδιον έμπορος	35
168	Παπαποστόλου	Θωμάς	Κων/νος	Βουλγαρία έμπορος	39
169	Παπαποστόλου	Πολύβιος	Απόστολος	Δοβρά κτηματίας	86
170	Παπαποστόλου	Εσταμινόνδης	Πολύβιος	Δοβρά, αρτοποιός	44
171	Παπαποστόλου	Λάζαρος	Πολύβιος	Κοζάνη υπάλληλος	48
172	Παπαποστόλου	Δημήτριος	Πολύβιος	Ρουμανία αρτοποιός	59
173	Πελένης	Αλκιβιάδης	Κωνσταντίνος	Ιωάννινα έμπορος	33
174	Πέτζιος	Λάζαρος	Μιχαήλ	Δοβρά ξυλουργός	27
175	Πέτζιος	Χρυσόστομος	Μιχαήλ	Σαρά Σαμπάν αρτοποιός	33
176	Ράμος	Δημοσθένης	Αλέξιος	Δοβρά έμπορος	44
177	Ράπτης	Θεοφάνης	Σίμος	Γεντίτς αρτοποιός	71
178	Ράπτης	Ιωάννης	Σίμος	Φιλαπιάς υπάλληλος	50
179	Ράπτης	Μιχαήλ	Σίμος	Σαρά Σαμπάν κρεοπάλης	64
180	Ράπτης	Ξενοφών	Σίμος	Αλεξάνδρεια αρτοποιός	57
181	Ράπτης	Σίμος	Θεοφάνης	Γενίτς αρτοποιός	39
182	Ρέτζιλης	Θωμάς	Μιχαήλ	Σαρά Σαμπάν ξυλουργός	63
183	Ρούσιος	Ελφώριος	Αντώνιος	Δοβρά Παντοπόλης	49
184	Σαρέας	Θωμάς	Γεώργιος	Βοστίνια στρατιώτης	25
185	Σαρέας	Θωμάς	Ιωάννης	Κωνσταντινούπολις αρτοποιός	29
186	Σαρέας	Απόστολος	Νικόλαος	Δοβρά εργάτης	29
187	Σαρέας	Λάζαρος	Γεώργιος	Ξάνθη υπάλληλος	29
188	Σαρέας	Δημήτριος	Νικόλαος	Δοβρά οργανοπαίκτης	38
189	Σαρέας	Σωκράτης	Νικόλαος	Δοβρά οργανοπαίκτης	38
190	Σαρέας	Ιωάννης	Νικόλαος	Δοβρά οργανοπαίκτης	54
191	Σαρέας	Κων/νος	Νικόλαος	Δοβρά οργανοπαίκτης	56
192	Σαρέας	Γεώργιος	Νικόλαος	Δοβρά οργανοπαίκτης	60
193	Σαχίνης	Θεόδωρος	Κων/νος	Θεσσαλονίκη έμπορος	62
194	Σαχίνης	Οδυσσεύς	Κων/νος	Κωνσταντινούπολις έμπορος	33
195	Σαχίνης	Κων/νος	Δημήτριος	Θεσσαλονίκη έμπορος	57
196	Σαχίνης	Δημήτριος	Θεόδωρος	Κωνσταντινούπολις έμπορος	81
197	Σιάκας	Ξενοφών	Μιχαήλ	Δοβρά έμπορος	43
198	Σκουτέρης	Απόστολος	Στέφανος	Κωνσταντινούπολις ξενοδόχος	23
199	Σκουτέρης	Γαβριήλ	Σάββας	Δράμα στρατιώτης	23
200	Σκουτέρης	Γεώργιος	Αναγνώστης	Σαρά Σαμπάν παντοπόλης	53
201	Σκουτέρης	Κων/νος	Αλέξιος	Σαρά Σαμπάν εργατικός	37
202	Σκουτέρης	Δημήτριος	Γεώργιος	Σαρά Σαμπάν έμπορος	23
203	Σκουτέρης	Γεώργιος	Κων/νος	Γκιουμουλτζίν έμπορος	23
204	Σκουτέρης	Λυσάνδρος	Κων/νος	Γκιουμουλτζίν έμπορος	31
205	Σκουτέρης	Κων/νος	Σάββας	Καβάλλα αρτοποιός	28
206	Σκουτέρης	Ζώης	Αλέξιος	Γενίτς υπάλληλος	34
207	Σκουτέρης	Ιωάννης	Απόστολος	Θεσσαλονίκη έμπορος	36
208	Σκουτέρης	Δημήτριος	Απόστολος	Αθήνα αρτοποιός	48
209	Σκουτέρης	Σάββας	Ιωάννης	Δοβρά κτηματίας	61
210	Σούζος	Απόστολος	Μιχαήλ	Θεσσαλονίκη έμπορος	51
211	Σούζος	Ιωάννης	Θεοφάνης	Αλεξάνδρεια υπάλληλος	26
212	Τζοβάρας	Χριστόδουλος	Μιχαήλ	Δοβρά κτηματίας	26
213	Τζοβάρας	Δημήτριος	Μιχαήλ	Σέρρα έμπορος	28

Ευχαριστήριο

Προς όλους τους δωρητές
της Ιεράς Μονής Αγίας
Παρασκευής Μονοδενδρίου

13. Παναγής Μαρία	»	1.000
14. Βαλαδής - Μίχα Ιφ.	»	1.000
15. Βαλαδής Ιουλί	»	1.000

★

«Η Μοναστηριακή Επιτροπή της Ιεράς Μονής ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ Μονοδενδρίου, εκτιμώντας θαυμάσια την ολοπρόθυμον ανταπόκρισιν σας εις τας προσπάθειάς της διά την εκτέλεσιν διαφόρων απαραίτητων εργασιών εις την Ιεράν Μονήν και κυρίως διά την ηλεκτροδότησιν και ύδρευσιν της Ιεράς Μονής, αισθάνεται την υποχρέωσιν να σας ευχαριστήσει διά την οικονομικήν σας ενίσχυσιν και να σας συγχαρεί διά τα ευγενή και θρησκευτικά σας αισθήματα».

Επίσης η Μοναστηριακή Επιτροπή δέσται υπό αναπαύσεως της ψυχής της αδελμής Αλεξάνδρας Τσαντή (Μοναχής), η οποία εν ζωή προσέφερε διά τον ανωτέρω σκοπόν το χρηματικόν ποσόν του ημίσεως εκατομμυρίου δραχμών. Αιωνία της η μνήμη.

ΕΛΛΗΦΟΤΟΠΟΣ

Προσφορές γι'α την κατασκευή στασιδίων στον ιερό ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ελλαφοτόπου.

1. Ολυμπία Β. Βασδέκη δρχ.	10.000
2. Κώστας Ν. Βλαστός	» 5.000
3. Βασιλική Στεργιούλη	» 3.000
4. Θηρεσία Α. Φαρμάκη	» 10.000
5. Θεόκριτος Δ. Τότσας	» 5.000
6. Ρωμανός Γεωργίου	» 5.000
7. Αθαν. Π. Οικονομίδης	» 10.000
8. Αγαθ. Αθανασοπούλου	» 5.000
9. Ελένη Διον. Καρπούζη	» 2.000
10. Αγγελά Κ. Βλαστός	» 20.000
11. Γεώργιος Μ. Καραλής	» 5.000
12. Δημ. Κ. Κολιάκας	» 1.000
13. Δωροθέα Α. Αίλη	» 10.000
14. Αγγελά Ευφ. Ντιναλέξη	» 8.000
15. Ευστάθ. Μ. Τζώκας	» 5.000
16. Αθαν. Π. Φαϊτάς	» 5.000
17. Τερψιχ. Α. Κρεμμύδα	» 10.000
18. Χριστόφ. Βολογιαννίδης	» 20.000
19. Ισαβέλλα Ι. Ανδρόνη	» 5.000
20. Βασ. Α. Ντιναλέξης	» 5.000
21. Λεων. Α. Καλτσάς	» 2.000
22. Ανθούλα Σ. Τσόντη	» 5.000

Οι προσφορές συνεχίζονται.

Η ΕΚΚΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ

214 Τζοβάρας Μιχαήλ Χριστόδουλος Καβάλλα έμπορος	56
215 Τζοβάρας Ξενοφών Κων/νος Δοβρά αρτοποιός	43
216 Τζοβάρας Απόστολος Δημήτριος Δοβρά εργάτης	54
217 Τζοβάρας Χρήστος Βασίλειος Δοβρά έμπορος	58
218 Τζοβάρας Αλέξιος Ιωάννης Τρίκαλα έμπορος	68
219 Τζοβάρας Σταύρος Αλέξιος Τρίκαλα έμπορος	34
220 Τζοβάρας Λεωνίδας Αλέξιος Δοβρά έμπορος	79
221 Τζοβάρας Δημήτριος Γεώργιος Δοβρά έμπορος	31
222 Τζοβάρας Θεοφάνης Δημήτριος Δοβρά έμπορος	43
223 Τζοβάρας Κων/νος Δημήτριος Δοβρά έμπορος	47
224 Τζοβάρας Σταύρος Νικόλαος Τσεβέρδιον εργατικός	24
225 Τζοβάρας Ζώης Απόστολος Χαριόπουλις ράπτης	43
226 Τζοβάρας Ιωάννης Γεώργιος Αθήνα έμπορος	49
227 Τζοβάρας Κων/νος Απόστολος Θράκη έμπορος	55
228 Τζοβάρας Νικόλαος Δημήτριος Δοβρά εργατικός	64
229 Τζοβάρας Θωμάς Νικόλαος Δοβρά έμπορος	31
230 Τζοβάρας Δημήτριος Γεώργιος Δοβρά ποιμήν	29
231 Χρόνης Παντελής Χριστόδουλος Αμερική υπάλληλος	27
232 Χρόνης Δημήτριος Χριστόδουλος Αμερική υπάλληλος	27
233 Χρόνης Αχιλλεύς Κων/νος Σαρά Σαμπάν δημ. υπάλληλος	36
234 Χρόνης Ξενοφών Ιωάννης Δοβρά κτηματίας	41
235 Χρόνης Ιωάννης Γεώργιος Δοβρά δημ. υπάλληλος	63

Ιστορικά σημειώματα

Τον Μάνθον
Κ. Οικονόμου

Τα χωριά αυτού
(Αριθ. 6)

ΚΑΤΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

●) Συνέχεια εκ του προηγούμενου

ΛΗΣΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΦΟΝΟΙ

Κατά τον Χαρ. Πλόσκαν «Το χωριό μου τα Κάτω Ραβένια» σελ. 43. «Πολλοί από τους αποδήμους έπεσαν θύματα Τούρκων ληστών και άλλων κακοποιών στοιχείων, χάνοντας όχι μόνον τις οικονομίες τους, αλλά και αυτή τη ζωή τους. Αυτά κυρίως συνέβησαν στην Ανατολή και δι' αυτούς νομούς Σμύρνης και Αιδινίου. Το χειρότερο από όλα ήταν, αφού τους λήστευαν ύστερα τους σκοτώναν. Έτσι αναφέρονται στο χωριό μας τα παρακάτω περιστατικά: Ο Γιάννης - Αναγνώστης Βλεσίδης και ο γιός του Δημήτριος που είχαν διάφορες δουλειές στην Ανατολή ληστεύθηκαν και σκοτώθηκαν από ληστές Τούρκους. Λέγεται ότι τον Δημήτριο τον δηλητηρίασαν στα περίχωρα της Σμύρνης (πατέρας και αδελφός του γιατρού Π. Βλεσίδα). Ο Γιάννης Ρέσσος και ο γιός του Γιώργος είχαν επιχείρηση στην Ανατολή και είχαν την ίδια τύχη με τους προηγούμενους. Ο δε Κώστας Βλεσίδης και ο γιός του Γιώργος που είχαν αρτοποιείον στα Χανιά της Κρήτης σκοτώθηκαν από τους Τούρκους το 1867 στην Κρητική Επανάσταση. Οι πρόγονοι του γεωργού Παναγιώτη και Προκόπη Πλόσκας είχαν μαζί με τους χωριανούς μας Κώστα Ζουρδούνη (Ντίνο Ντέμο) μύλο στην επαρχία Οδεμίου του νομού Σμύρνης, κοντά στην πολίχνη Παλιάμπολη. Εργάζονταν εκεί αρκετά χρόνια κι είχαν τις οικονομίες τους σε τουρκικές λίρες, ήταν δε έτοιμοι να γυρίσουν στο χωριό. Την προηγούμενη όμως νύχτα της αναχώρησής μου ειδοποιούμενοι οι Τούρκοι ληστές πήγαν στο μύλο ένοπλοι, τους απείλησαν με τα όπλα, τους έδειραν όλους αλύπητα και τους λήστεψαν αναγκάζοντάς τους με τη βία και την απειλή του θανάτου να τους δώσουν όλες τις οικονομίες. Γλύτωσαν μόνο τα κεφάλια τους. Έφυγαν δε από εκεί τρομαγμένοι και δέκαροι».

1912 - 1913

Κ. Λαζαρίδης «Το Ζαγόρι στον πόλεμο του 1912-1913». «Ηπειρωτικός Αγών» 1963 - Φεβρουάριος. Ο «Μπερκή Αγός» αρχικά ήταν στο Μακεδονικό μέτωπο του πολέμου. Διόχθηκε από εκεί και μπήκε από τα μέρη της Κονίτσης στο Ζαγόρι. Είχε μαζί του 1200 Τουρκαλβανούς 150 μεταγωγικά ζώα και 4 καρόνια γκαραπ. Ακολούθησε την εξής γραμμή, άμα μπήκε στην περιφέρεια του Ζαγοριού Ραβένια, Σουδενά Άνω, Βίτσα, Μπούλτζη κ.λπ. Με κέντρο λοιπόν το Καβαλάρι, ο Μπερκής ερημώνει την γύρω περιοχή και σκοτώνει παντού το φόβο και τη φρίκη...».

1940 1949

Κατά τον Χαρ. Πλόσκαν... «Τα Κάτω Ραβένια στο εικοσήμερο της αμύνης του ελληνικού στρατού στο Καλπάκι βρέθηκε κάτω από την Ιταλική κατοχή και στο επίκεντρο των πολεμικών επιχειρήσεων. Ολόκληρη ιταλική πυροβολαρχία ήταν στρατοπεδευμένη μέσα και γύρω από το χωριό. Στον αγώνα αυτό τα Κάτω Ραβένια έδωκαν προσφορά ως θυσία δυο εκατοντά τένα των, το Γιάννη Γεωργ. Ζέρβα και το Βασίλη Αναστασ. Μπασανιούλα που σκοτώθηκαν».

Τα Κάτω Ραβένια κινδύνεψαν πραγματικά από την καταστροφική μαγιά των Γερμανών την πρώτη Απριλίου 1944. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα σκοτώθηκαν αρκετοί κάτοικοι του χωριού.

ΠΑΡΑΣΤΡΑΤΗΜΑ

Την ώρα που πεθαίνουν τα λουλούδια
πόσο βαρειά είν' τα μύρα... Κι η ψυχή
σε μια άγρια φρενιασμένη προσευχή,
τονίζει κάποτε αλλόκοτα τραγούδια.

...Κανένα αστέρι τριγύρω μαυρίλα!
Κι όλο το φως βαθείά μες στη ψυχή.
Σαν τώρα μανιασμένη ν' αντηχή,
της νύχτας η ερωτιάρα ανατριχίλα.

Νάταν να ζούσα απόψε ανταμομένα,
πόνο μεγαλοσύνη και χαρά,
στα χέρια σου σαν νοιώσω τα γερά
κορμί ψυχή μου πνέυμα σιλαβομένα!

Δικά μου ίσως δεν νοιώσεις τα τρα-
(γοδία
στον παραστρατημένο τους σκοπό.
Μα νάξερες το πόσο σ' αγαπάω
την ώρα που πεθαίνουν τα λουλούδια...

MARIA ΚΕΣΙΣΗ

ΠΡΟΣΒΟΛΗ

Βγάλαμε την περφόνια μας σεργιάνι
να την παντολογήσουμε
με το μοναχογιό της συγκατάβασης.
Μα εκείνος
μάτια και νου δεν είχε
παρά για της ταπεινώσης την κόρη.

Κι εμείς βαθιά προσεδελμένοι
προσπεράσαμε
με το προσωπίο της αδιαφορίας.

ΒΤΡΩΝ ΒΑΡΩΚΑΣ

ΤΑ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΑ
Μια ιστορική ανακρίβεια

Κύριοι,

Παρακαλώ να δημο-
σιεύσετε την παρούσαν προς
αποκατάστασιν της ιστορικής
αληθείας.

Στα υπ' αριθ. 140-141 φύλλον
Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 1989 ο κ. Δη-
μήτριος Αθαν. Κουνάβος περιγράφων
το «ΘΕΣΣΑΛΙΑ» της Λεσινίτσας στη
σελίδα 139 γράφει τα εξής:

«Το χωριό Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές. Το Χρυσόβουλλο που
αναφέρει την Λεσινίτσα δεν είναι Αν-
δρόνικος του Γ' αλλά Ανδρόνικος Β'

Λεσινίτσα αναφέρεται
σε Χρυσόβουλλο του Ανδρόνικου του
Γ' (1328 1341)». Τοίτο είναι ιστορι-
κώς ανακριβές.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ
ΚΑΛΟΥΤΑΣ

Στις 21.190 στα γραφεία της Ένωσης Ζαγοριστών Αθηνών οδός Γερανίου 41 έγινε συγκέντρωση των μελών και φίλων της αδελφότητας Καλουτάς.

Στην συγκέντρωση παραβρέθηκαν πολλά μέλη καθώς και φίλοι της αδελφότητας.

Αφού έγινε συζήτηση για διάφορα θέματα που απασχολούν την αδελφότητα και το φιλόξενο σπίτι της Καλουτάς ο πρόεδρος Ελ. Δρόσος έκοψε την βασιλόπιτα ευχόμενος καλό και ειρηνικό και ευτυχισμένο χρόνο.

Η ατιμόφραγα ήταν πολύ ευχάριστη και ανανέωσε τον πόθο για πιο συχνές συναντήσεις των μελών της αδελφότητας και άλλων φίλων και πατριωτών.

ΑΠΟ ΤΙΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
ΤΡΙΣΤΕΝΟΥ - ΖΑΓΟΡΙΟΥ

— Η τακτική ετήσια γεν. συνέλευση της Αδελφότητας Τριστένου και η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας έγινε στις 14 Ιανουαρίου 1990, Κυριακή, ώρα 10.00 π.μ., στην αίθουσα της ΕΝΩΣΗΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ (Γερανίου 41), που ύστερα από αξιόπαινη και αξιοθαύμαστη φροντίδα του διοικητικού της συμβουλίου, έχει πλουτιστεί με μια όμορφη και αυθεντική ζαγορίσια γιοιά.

— Για τέταρτη χρονιά η αποκριάτικη γιορτή των ξενιτεμένων του Τριστένου μας έγινε την Κυριακή της Αποκριάς, 18 Φεβρουαρίου 1990, από τις 10 π.μ. - 8 μ.μ., στις μεγάλες αίθουσες και το καταπράσινο περιβάλλον της ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΛΙΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ.

Στην περσινή γιορτή μας είχαμε την πρώτη του εμφάνιση η παιδικιά μας χορευτικός όμιλος, που κατασκευάστηκε όλους μας, και ιδιαίτερα τους γερώντους μας. Ο δάσκαλος Χρήστος Δαρίτης, ενθουσιασμένος από την εκδήλωση, πρόσφερε 10.000 δραχμές για τις ανάγκες του χορευτικού.

— Ο Όμιλος των μικρών χορευτών μας, με τον νεαρό δάσκαλό τους Βαγγέλη Ρούμπα, ηπειρώτη σπουαστή, έκαμε την δεύτερη εμφάνισή του στο πανηγύρι του χωριού μας, στο πλακόστρωτο μεσοχώρι, κάτω από τα δυα αδερφωμένα θεώρατα πλατάνια. Τον χρόνον ελπίζουμε να καμαρώσουμε τα παιδιά μας με δικές τους ζαγορίσιες στολές.

— Το πανηγύρι μας, τρίτη χρονιά που έγινε στην καινούργια ημερομηνία, στις 23 Αυγούστου, στα εννιά-ημερα της Παναγίας, είχε και πάλι εξαιρετική επιτυχία. Γίνεται αληθινό προσκλήνυμα για τους ξενιτεμένους, που τώρα μπορούν πια να το τιμούν και εργαζόμενοι και σχολαρχάδα.

— Με κονδύλι 200.000 δραχμών του Ριζαρίου Κληροδοτήματος άλλαξε ο μηχανισμός άλωσης του παραδοσιακού νερόμυλου του χωριού μας, που εξυπηρετεί πλέον αποτελεσματικά και τα γύρω χωριά.

Από τη δραστηριότητα
των Συλλόγων του Ζαγορίου

— Το κατακαυμένο και τονχο-σκαπασμένο Τρίστενο — ήταν κι αυτό ζαγορωχώρι με αρχοντόσπατα, πριν από τις φωτιές των Γερμανών —, θα αποχτήσει τα πρώτα πέτρινα σπίτια. Αρχή έκαμε ο γνωστός στο πανελλήνιο ζωγράφος Μηνάς Στράτης, που χτίζει στην είσοδο του χωριού, με πέτρα που ξετριτώσε και έφερε από μακριά. Και ακολουθεί ο διακεκριμένος μαιευτήρας Αλέκος Δαρίτης.

Έχουν τις ευχές όλων μας για καλά τελειώματα, και να ζήσουν να τα χαίρονται.

— Η Ελένη συζ. Νίκου Δάφλου, πρόσφερε 7.000 δραχμές στη μνήμη των αδελφών της Γιαννούλας, Πολυξένης και Γεωργίας, για τους σκπούς της Αδελφότητας.

— Η Αδελφότητα πληροφορήθηκε με ιδιαίτερη ικανοποίηση την πραγματοποίηση της οδικής σύνδεσης Τριστένου - Ιτέας. Η σημασία της σύνδεσης αυτής είναι αντονόητο για το ανατολικότερο τμήμα του Ζαγοριού, που έχει ευθεία σύνδεση πλέον με Χρυσόβιστα, Πέτρα, Μέτσοβο και ανεκτίμητη για τις δυο μας Κοινότητες με τους δεσμούς συγγένειας και αλληλοσυμπλήρωσης των οικονομικών τους. Παράδειγμα η κοινοπραξία των μαστόρων των δύο χωριών τον χτίσιμο σπιτιών και άλλων οικοδομικών έργων.

Την πρώτη αυτή χάραξη πρέπει να ακολουθήσει η εκτέλεση σειράς τεχνικών έργων και εργασιών οδοποιίας για να εξασφαλιστεί διαρκής και αενεκή διατόπιση του δρόμου. Η πρώτη αυτή σύνδεση πραγματοποιήθηκε, ως προς το τμήμα ευθύνης της Κοινότητας Τριστένου, με λίγες μόνον εκατοντάδες χιλιάδες δραχμές και σε ελάχιστο χρόνο. Αποτελεί αληθινό άθλο, που πραγματοποιήθηκε χάρις στις αξιόπαινες προσπάθειες του προέδρου, των συμβούλων και των γραμματέα της Κοινότητάς μας, προς τους οποίους και εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια. Συγχαίρουμε ολόψυχα, επίσης, και τους Τριστενιώτες, που επιτρέποντας την διέλευση του δρόμου από τις ιδιοκτησίες τους, δόθηκαν αποτελεσματικά στην διάνοξή του.

Η Αδελφότητά μας χαρτίζει τη σύνδεση αυτή σαν απαρχή μιας νέας περιόδου στις σχέσεις των δύο χωριών μας. Ας σφραγίσει η ένωση αυτή οριστικά —σαν οδονήγία και διδακτική ανάμνηση—, τη δικαστική διαμάχη του καθορισμού των κοινοτικών ορίων, που αν και ποτέ δεν είχε ουσιαστικό αντικείμενο, όμως κρήνη χωρισμένων τους κατοίκους επί τρία τέταρτα του αιώνα μας, περίπου τόσο κράτησε ο δικαστικός αυτός αγώνας!!! Ας ξεκινήσει αδιατάρακτη, α-δελφική, η δημιουργική συνεργασία ανάμεσα στα χωριά μας σε κοινά έργα ειρήνης και προόδου, στην οποία η Αδελφότητά μας και πιστεύει και θα αφιερωθεί.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΝΕΩΝ ΑΡΙΣΤΗΣ
ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ
ΑΡΙΣΤΗΣ - ΒΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Αν η επίσκεψη και παραμονή στους τόπους της ιδιαίτερης πατρίδος, της πόλης ή του χωριού δεν είναι εφικτή για όλους σε σχετικά μικρά χρονικά διαστήματα, η άσκηση του εκλογικού δικαιώματος φέρνει πολλούς πατριώτες στον τόπο τους τις μέρες των εκλογών. Έτσι δίνεται η ευκαιρία τις μέρες αυτές να γίνη κοσμιανταμωσία που δεν μπορεί να συμμετέχει με περιοδικές επισκέψεις στις διακοπές του καλοκαιριού και άλλων ευκαιριών σαν τις μεγάλες γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα.

Στις πρόσφατες εκλογές της 5ης Νοεμβρίου βρεθήκαμε όλοι όσοι κρατούν τα εκλογικά τους δικαιώματα στην Αρτσιόστα, όπως έκαναν και όλοι οι λεγόμενοι ετεροδημότες όλης της Ελλάδος, που πήγαν στον τόπο της καταγωγής τους να ψηφίσουν. Δεν είναι λίγοι φυσικά οι εκείνοι που μετέφεραν τα εκλογικά τους δικαιώματα στους τόπους της μόνιμης διαμονής τους και παρέμειναν εκεί.

Τις μέρες αυτές όλοι αισθάνονται διαφορετικά, χαρούμενα. Οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού νοιώθουν το για λίγο χρόνο ζωντανά του τόπου, νοιώθουν μια ξεστασιά και οι... επισκέπτες χωριανοί νομίζω μεγαλύτερη, γιατί ξαναβλέπουν όλους τους πατριώτες τους, αλλά κι αυτούς που μένουν σε άλλα μέρη, ξαναμπαίνουν στα σπίτια τους, βλέπουν τον περιβάλλοντα χώρο, τον τόπο που τόσες αναμνήσεις έχουν από παιδιά.

Πήγαν στην εκκλησιά την Κυριακή, εκεί που πρωτάκουσαν τη θεία λειτουργία της, επισκέφθηκαν το σχολείο τους μια και σ' αυτό άσκησαν τώρα το εκλογικό τους δικαίωμα. Πήγαν στα καφενεία, παλιά και καινούργια και ήπιαν καφέ και τσίπουρο, κουβέντασσαν, είπαν παλιές ιστορίες, ρώτησαν οι έμειναν για τα κοινά και ενδιαφέροντα του χωριού, ανταλλάξαν γνώμες για το πώς θα γίνη κατί το καλύτερο για τον τόπο τους.

Θα ήθελα να σταθώ εδώ για την εντύπωση που σχημάτισα για το «ΣΤΑΛΛΟΓΟ ΝΕΩΝ ΑΡΙΣΤΗΣ», αυτό το σύλλογο που δεν έχει πολλά χρόνια που συνεστήθη.

Με εντυπώσισε η καινούργια κατασκευή με άσπρη πελεκητή πέτρα του περιγυλλίου (Σ.Φ.Α.) του πλάτουνου στο μεσοχώρι που έχει σ' όλο το κυκλικό του σχήμα πέτρινα καθίσματα ενσωματωμένα που σε μέρες πανηγυρισμού ή άλλων ευκαιριών γίνεται το γλέντι να μπορούν να εξασφαλιστούν αρκετές θέσεις καθημένων.

Τέθηκε ότι είναι έργο της Κοινότητας, αλλά μου είπαν πως το έκανε ο ΣΤΑΛΛΟΓΟΣ ΝΕΩΝ ΑΡΙΣΤΗΣ, πράγμα που έδωσε την ευκαιρία να ιδώ μερικούς νέους και να τους συγ-

χαρώ. Αισθάνομαι όμως την ανάγκη και υποχρέωση να εκφράσω διά τη αγαπημένων μας περιοδικού της περιοχής «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» τα συγχαρητήρια προς τον πρόεδρό του, δικηγόρο στα Γιάννινα κ. Κ. Λογοθέτη και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και σ' όλους τους νέους μέλη του συλλόγου των νέων του χωριού μας.

Εκτός όμως απ' αυτή την αξιόπαινη πράξη, είδα νέους που επιμελήθηκαν για την καθαριότητα της πλατείας του μεσοχωριού, έτσι που όσοι ήρθαν και θα έρχονταν, να βρουν το χώρο καθαρό, μια και δεν υπάρχει η δυνατότητα από άλλο φορέα να γίνη. Όλος ο περιβάλλον χώρος ήταν καθαρός, γεγονός που οφείλεται στη συνειδητή ευαισθησία του συλλόγου των νέων που με το παράδειγμά τους δίνουν την ευκαιρία και στα μικρότερα παιδιά να νοιώθουν για την καθαριότητα.

Αλλά πολύ ευχάριστη πληροφορία για τη δραστηριότητα του Συλλόγου Νέων Αρτσιόστης είναι η εντός συντόμου χρονικού διαστήματος κυκλοφορία ενός δίσκου από παραδοσιακό Αρτσιόστινο γλέντι με τοπικά μουσικά όργανα, γεγονός που τόπος μας, θα γίνη γνωστός σε πολύ κόσμο κι είμαι εκ των προτέρων βέβαιος ότι θα εντυπωσιάσει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ακόμα.

Αυτά κι άλλα πολλά θα κάνουν τα νέα παιδιά της Αρτσιόστης με το σύλλογό τους. Όσο για τα έσοδά τους αυτά είναι προϊόν από την οργάνωση του γλεντιού και γίνεται τον Ιούλιο και Αύγουστο, της Αγίας Παρσκενής, του Σωτήρος ή του Αι-Γιάννη, ανάλογα με τη συγκυρία και από συνδρομές, δωρεές κ.λπ.

Εδώ πρέπει να πω πως πριν από το Σύλλογο Νέων Αρτσιόστης, η από πολλά χρόνια «ΕΝΩΣΗ ΑΡΙΣΤΗΣ-ΒΙΚΟΥ» με τις συνδρομές και δωρεές των απανταχού Αρτσιόστινων, αλλά κυρίως από τους διαμένοντες στο λεκανοπέδιο Αττικής, και από έσοδα από την έκδοση του διβλίου της ΑΡΙΣΤΗΣ και ΑΤΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ, που κυκλοφόρησε το 1982 και που το συνέγραψαν από κοινού ο αλφειομνηστής λάρης της Αρτσιόστης και του Ζαγοριού γενικότερα, επίτιμος τότε Γενικός Επαθρομητής Μέσης Εκπαίδευσης Γιάννης Σαραλής και ο επίσης εξέχων πατριώτης μας μέλος της αρχειολογικής Εταιρείας Αθηνών και τώως Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων φίλτατος κ. Φώτης Πέτσας.

Το διβλίο αυτό, καλογραμμένο και με άριστη εμφάνιση, μου έστειλε σε πολλά αντίτυπα ο πρόεδρος της Ένωσης, αγαπητός μου Σταύρος Σουκιώτης και διέθεσε εδώ στη Λάρισα και στη Θεσσαλονίκη, ελπίζω δε ότι εκτός από την καλύτερη διαφήμισή μας, απέφερε και έσοδα αρκετά.

Πολλά και ωφέλιμα λοιπόν έργα έκανε η εξακολουθεί να κάνει η Ένωση Αρτσιόστης - Βίκου. Πλακόστρωση της πλατείας, καλντερίμια και τσίχους όταν πρόεδρος της ήταν ο αεί-

μνηστος Νικόλαος Κυρατοΐδης και προήδρευε στην Κοινότητα ο αγαπητός μας Αντώνης Μουδόπουλος, ο οποίος στη συνέχεια της εγκαταστάσεώς του στην Αθήνα, έγινε πρόεδρος της Ενώσεως και από τη θέση του αυτή πολλά προσέφερε. Ο διάδοχος Συναϊώτης συνέχισε το γνωστό έργο στην Αρτσιόστα, αλλά και συνέδεσε όλους τους εκτός αυτής πατριώτες κάνοντας στην Αθήνα επίσης, χορούς και εκδρομές, συσφίγγοντας τις μεταξύ των μελών σχέσεις.

Σ' αυτά τα δύο λαμπρά σωματεία ενσωματώθηκαν οι ελπίδες για έργα τόσο φιλαλληλίας και ανθρωπίνων πατριωτικών σχέσεων, όσο και έργα σαν τα προαναφερθέντα.

Και η Κοινότητα τι κάνει; Ποια είναι η δραστηριότητά της; Ποια είναι τα έσοδά της; Κι απ' αυτά που έχει φθάσει ίσως για τα έσοδα παραστάσεως του προέδρου της και τον μισθό της γραμματέως της; Και σε τι διαφέρουν οι Κοινότητες που δεν έχουν έσοδα και καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό; Κι εδώ θα έλεγα γιατί δεν θα πρέπει η πολιτεία να καλύπτει τις περιπτώσεις αυτές το μεγαλύτερο ποσοστό των παγίων δαπανών στις Κοινότητες σαν τη δική μας και συμβολικά να συμμετέχει μ' ένα ποσοστό, ας το πω έστω 30%) ο η Κοινότητα και με το 70%) να μπορεί να κάνει τα απαραίτητα έργα της; Βέβαια οι νομικές διαθέσεις χρήματα για όλες τις Κοινότητες, αλλά πόσες απ' αυτές με τους τρόπους των εργαζομένων τη μεγαλύτερη μερίδα και οι άλλες παίρνουν τα πιο λίγα;

Ας κινηθούμε λοιπόν και ας πούμε στους διευκρινιστές που ψηφίζουμε αυτά που εμείς θεωρούμε σωστά για να τα προσθήσουν, ώστε να μένουν χρήματα από τα δικά μας έσοδα για κάποια έργα άμεσου ανάγκης, γιατί στο κάτω κάτω της γραφής οι κοινωνικές δραστηριότητες εξυπηρετούν εν πολλοίς καθαρά κρατικά ενδιαφέροντα.

Δεν θα μπορούσα να παραλείψω, αναφέροντας πως όλοι οι προαναφερθέντες φορείς, αλλά προ παντός η Κοινότητα διά του προέδρου της και των κοινοτικών συμβούλων, πρέπει να κάνουν το παν για να εξασφαλισθεί το κυριότερο αγαθό, το νερό στο κάθε σπίτι και για κάθε χρήση, γιατί είναι γνωστό το φαινόμενο ότι σ' άλλα σπίτια υπάρχει άφθονο μέχρι και κηπάρι να ποτίζονται και σ' άλλα να υπάρχει ροή για λιγότερες για να μην πω πως το καλοκαίρι δεν υπάρχει παρά μόνο για μια όρα. Δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε τους ανθρώπους και τα σπίτια σε τυχερούς και άτυχους ή ας μου επιτραπή να πω στους έξυπνους και μη.

Τελειώνω με την έκφραση των αισθημάτων χαράς για τη δραστηριότητα του νεοπαγούς ΣΤΑΛΛΟΓΟΥ ΝΕΩΝ ΑΡΙΣΤΗΣ που κάθε έπαινος τους αξίζει.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΩΗΣ

Λάρισα

Νέα του τόπου μας

ΓΡΕΒΕΝΗΤΙ:

Για δεύτερο χρόνο λειτουργεί με επιτυχία στο Γρεβενήτι, η πρώτη μονάδα εκτροφής γουνοφόρων ζώων με σημαντική παραγωγή ως τώρα, 3.000 δέρματα (δίζον) άριστης ποιότητας.

Αξιόπαινη η προσπάθεια της Κοινοτικής Επιχείρησης Γρεβενιτίου για την επιτυχία αυτού του έργου, που ζωογονεί την περιοχή και συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της Κοινότητας.

Ας αποτελέσει για τους Ζαγορίσιους παράδειγμα για μίμηση.

Οι εδαφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες, ευνοούν την ανάπτυξη και επέκταση ανάλογων επιχειρήσεων, (εκτροφής γουνοφόρων ζώων) στην περιοχή μας.

Τέτοιες συλλογικές προσπάθειες ευδοκούν, όταν υπάρχει πνεύμα καλής συνεργασίας και χρηστής διαχείρισης.

Ας μη ξεχνούμε πως οι Ζαγορίσιοι αποδείχθηκαν οι καλύτεροι και μεγαλύτεροι επιχειρηματίες και κατέκτησαν την πρώτη θέση στον επιχειρηματικό κόσμο και μάλιστα σε καιρούς δύσκολους.

Στην Κοινοτική Επιχείρηση Γρεβενιτίου, που λειτουργεί με τη μορφή Α.Ε., μετέχουν η Κοινότητα Γρεβενιτίου με ποσοστό 98%) και η Αναπτυξιακή Εταιρεία «ΗΠΕΙΡΟΣ» Α.Ε. με το υπόλοιπο ποσοστό 2%) ο και με σκοπό αναπτυξιακό.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ:

Ένα έργο, που αντανάκλα το μεράκι και τη νοικοκυροσύνη του Ζαγορίσιου, έγινε στην Κοινότητα Ασπραγγέλου με τη φροντίδα του δραστήριου προέδρου της.

Ηλεκτροφοτιστηκε το τμήμα του αμαξήτου δρόμου (μισό χιλιόμετρο και πλέον), που συνδέει το χωριό με τον κύριο οδικό άξονα Ιωάννινα - Ζαγόρι και στη θέση «Αγιος Αθανάσιος».

Ωραία και καλαίσθητα φωτιστικά σώματα, σε συμμετρικές αποστάσεις προς το δεξιό μέρος του δρόμου, δίνουν άπλετο φως και χαράζουν μια ξεχωριστή νότα από το σύγχρονο πολιτισμό, που εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη και τον προδιαθέτουν να περάσει κι' από τη «δοδιά» για να χαρεί ένα από τα αρχοντοχώρια του Ζαγοριού.

ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙ:

Με την υπ' αριθ. 339 του έτους 1989 απόφαση του Πρωτοδικείου Ιωαννίνων αναγνωρίστηκε και τυπικά πλέον ο «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΤΑΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΟΝΟΔΕΝΤΡΙΟΥ», που θα έχει έδρα το Μονοδένδρι και δεν απομένει πια ν' αρχίσει τις δραστηριότητές του. Η εποχή μας έχει ανάγκη από τέτοιους συλλόγους. Το φυσικό περιβάλλον κινδυνεύει άμεσα από την αλόγιστη συμπεριφορά των ανθρώπων. Το Ζαγό-

ρι ειδικά χρειάζεται την προστασία μας.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ:

Πιο κάτω από τον Άγιο Αθανάσιο Ασπραγγέλου και στη διακλάδωση προς Κήπους διαμορφώθηκε κατ'άλληλα ο χώρος έτσι, που να υπάρχει καλή ορατότητα της στροφής.

Καιρός ήταν, γιατί στο σημείο εκείνο έγιναν πολλά τροχαία ατυχήματα στο παρελθόν και η μεγάλη κίνηση τροχοφόρων δημιουργούσε στους οδηγούς προβλήματα.

Έργα σαν αυτά, συμβάλλουν στην άνετη διακίνηση των τροχοφόρων και προλαμβάνουν δυσάρεστα περιστατικά.

Οι αρμόδιοι θα πρέπει να επισκομούν και άλλα τέτοια σημεία, που είναι επικίνδυνα και να επέμβουν προτού «επεέλει το μοιραίο».

ΚΑΤΩ ΣΟΤΑΔΕΝΑ:

Σας 27.1.1990 στα γραφεία του Κ.Ε.Ζ., ο Μορφωτικός - Εξωραϊστικός Σύλλογος Κάτω Σουδενών, με μεγάλη συμμετοχή των συγγαριανών του και φίλων που μένουν στα Γιάννινα, έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίτα. Ο τυχερός της χρονιάς ήταν ο Ναπολέων Μπακογιάννης (γαμβρός Π. Στούτη).

Με την ευκαιρία αυτή, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. αποφασίστηκε μέσα στο Μάρτη, να γίνει συνάντηση και συνεστίαση όλων των Κατωσουδενιωτών στο χωριό τους.

Ο Μ.Ε. Σύλλογος Κάτω Σουδενών, προέβλεπε στη δειροφύτευση καλωπιστικών δένδρων στο χωριό του στις 18 Φλεβάρη.

Για την αξιολόγηση αυτή δράση του του εκφράζουμε θερμά συγχαρητήρια. Σουδενιώτης

ΙΩΑΝΝΙΝΑ:

Το κήρυγμα της πίτας του ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥΤ (Κ.Ε.Ζ.) και της ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (Ι.Λ.Ε.Ζ.)

Τον περασμένο μήνα μέσα σε μια ωραία και ξεστή ατμόσφαιρα έγινε το κήρυγμα της πίτας και των δύο φορέων του Ζαγοριού του Κ.Ε.Ζ. και της Ι.Λ.Ε.Ζ., αφού από τα μέσα του περασμένου χρόνου συσπειρώνονται στα ίδια γραφεία (Σίνα 4).

Εκτός του ότι βρίσκονται κάτω από την ίδια στέγη, υπάρχει αγαστή συνεργασία μια και οι στόχοι τους είναι κοινός, όπως είναι στο σύνολο χωριότητά τους οι δύο πρόεδροι των παραπάνω φορέων κ.κ. Βασ. Τζιόβας και Απ. Ντιναλέζης.

Το φλουρί της πίτας έπεσε στον συμπατριώτη μας καθηγητή Οδυσσέα Τόλογλου και τον δόξα που αντιπροσέπε (για ακουαρέλλα του Ζαγορίσιου ζωγράφου Κόστα Βαζιώκα) το πρόσφερε ευγενώς για τη διακόσμηση των γραφείων.

Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ
ΤΟΥ ΑΜΑΞΙΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ
ΕΛΑΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Χαρά και αγαλλίαση αισθανθήκαμε οι κάτοικοι του Κεντρικού Ζαγοριού, όταν έφθασε ο αμαξίτιος δρόμος Ιωαννίνων - Ζαγοριού στον Άγιο Αθανάσιο Ασπραγγέλου, γιατί θα τελείωναν τα βάσανά του να διαβαίνουν από το δυσκολοπερπάτητο «Ρο-νοτάβαν».

Την ίδια χαρά και αγαλλίαση αισθανθήκαμε και η μεις οι Ελατινοί όταν αποφασίστηκε να γίνη η διάνοξη του πρώτου κοινοτικού δρόμου, στο Ζαγόρι, από τον Άγιο Αθανάσιο μέχρι την Ελάτη, μήκους περίπου δύο χιλιομέτρων.

Και επειδή εκείνη την εποχή των ετών 1927 — 1929 δεν χρησιμοποιούντο κρατικές πιστώσεις για διανοίξεις κοινοτικών δρόμων, αποφασίστηκε να γίνη με εράνους των κατοίκων της Κοινότητας και με λίγους πόρους εκ των πενήχων κοινοτικών εσόδων έγινε τότε η διάνοξη με τα αρχαίονα μέσα, με τον κασμά και το φυάρι, με το καροτσάκι και την παραμύνη. Γι' αυτό και ο δρόμος αυτός έγινε πολύ στενός, περίπου 4 μέτρα, που δυσκολευόταν να περάσουν συγχρόνως δύο αυτοκίνητα, αντιπάλως κινούμενα.

Δεν μας έλειψε όμως η ελπίδα ότι κάποτε θα γινόταν η διαπλάτυνση και ο δρόμος θα γινόταν ανθρωπίνος. Ελευτούργησε ως κοινοτικός δρόμος από το 1929 - 1952 οπότε το κράτος άρχισε την επέκτασή του και προς τα λοιπά χωριά Λαοφόρο κ.λπ. με το πρόγραμμα «Πρόνοια - Εργασία» με την επωνυμία 42ος επαρχιακός δρόμος.

Στο χρονικό διάστημα από το 1952 μέχρι το 1987 έγιναν πολλές βελτιώσεις και πολλά τεχνικά έργα.

Για την ασφαλτοστρώση όμως του δρόμου αυτού καμία υπόσχεση δεν δινόταν από τις αρμόδιες υπηρεσίες, παρά τις έντονες διαμαρτυρίες των κατοίκων.

Ευτυχώς όμως, και κατά καλή συγκυρία πέρασε από το χωριό μας ο τωός νομαρχίας Ιωαννίνων ο αξιότιμος κ. Δημήτριος Οικονομίου, για επίλυση πολλών κοινοτικών θεμάτων. Με την ευκαιρία αυτή το Κοινοτικό Συμβούλιο και οι συγγενικοσυνέντες κάτοικοι έπλησαν επείγουσα.

Ευτυχώς όμως, και κατά καλή συγκυρία πέρασε από το χωριό μας ο τωός νομαρχίας Ιωαννίνων ο αξιότιμος κ. Δημήτριος Οικονομίου, για επίλυση πολλών κοινοτικών θεμάτων. Με την ευκαιρία αυτή το Κοινοτικό Συμβούλιο και οι συγγενικοσυνέντες κάτοικοι έπλησαν επείγουσα. ● Συνέχεια στη σελίδα 28

Ζαγορίσιοι πεζογράφοι

ΑΛΚΗ ΜΤΡΣΙΝΗ - ΜΑΝΘΟΥ

ΕΝΑΣ ΠΑΡΑΞΕΝΟΣ ΔΙΚΑΣΤΗΣ

(ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΙΑΣ)

Εκείνη τη μέρα είχε ιδιαίτερη κίνηση στην προκυμαία και σε όλη τη συνοικία, στη «Σκάλα», που ήταν τα ψαράδικα και τα κερσετεζίδικα. Είχαν φτάσει κάμποσα μεγάλα νησιώτικα καΐκια, φορτωμένα με βοδινισίδια, ξυλεία κι είχε αρχίσει το ξεφόρτωμα και η μεταφορά στα κερσετεζίδικα με τις μεγάλες σκεπαστές αποθήκες.

Η προχώρα τούτη ήταν από τα παλιότερα χρόνια και σαν εμπορικό λιμάνι των Γιαννίνων, στη μεγάλη και ξακουσμένη λίμνη τους που αγκάλιαζε και το θρυλικό Κάστρο με τις πολλές και δραματικές ιστορίες του, αληθινές ή φανταστικές.

Εδώ στην προκυμαία της Σκάλας έφταναν τα καΐκια, μικρά και μεγάλα, μεταφέροντας από τα χωριά της αντικρινής όχθης ανθρώπους και πράγματα για το γιαννιότικο παζάρι, που είχε πάντα ζωηρή εμπορική κίνηση.

Όταν όμως τύχαινε να φτάσουν τα μεγάλα καΐκια βαρυσφορτωμένα με όλα τα είδη ξυλείας από τα πλούσια δάση της Βοδούσας και από άλλα γειτονικά βλαχοχώρια, η κίνηση μεγάλωνε στην προκυμαία της Σκάλας, όπως εκείνη τη μέρα.

Ένα μεγάλο μέρος της ξυλείας που είχε φτάσει προορίζονταν για το μεγάλο κερσετεζίδικο των Αδελφών Μάτσιου, με τις αποθήκες σε μικρή απόσταση από την παραλία. Είχε αρχίσει η παραλαβή και βρίσκονταν όλοι στο πάδι από τα χαράματα.

Είταν κάπως περασμένη η ώρα όταν ο Μανώλης Μάτσιος θόρηκε την ευκαιρία να καθήσει να πάρει το μεσημεριανό του. Τον το είχαν στείλει από το σπίτι όταν τους ειδοποίησε ότι δεν θα μπορούσε να πάει το μεσημέρι, όπως τις άλλες μέρες. Έτσι συνέβαινε πάντα όταν έφταναν οι παραγγελίες ξυλείας από τα δάση.

Κόντευε να τελειώσει όταν μπήκε στο Γραφείο, στο κερσετεζίδικο, κάποιος κύριος.

Ο Μανώλης τον γνώρισε και θέλησε να σηκωθεί να τον υποδεχτεί. Ο ξένος τον σταμάτησε λέγοντας:

— 'Όχι κι ο ίδιος ο Σουλτάνος αν περνάει να μη διακόψεις ποτέ το φαγητό σου.

Τότερα προχώρησε και καθήκε στον καναπέ σαν άλλες φορές. Είταν ο Αρχιδικαστής Βεχίμπ, πελάτης του μαγαζιού. Τον ξέρανε όλοι. Η φήμη του τον παρουσίαζε πολύ αυστηρό και δίκαιο. Δε χαριζότανε σε κανένα, όποιος κι αν ήταν.

Το Μανώλη τον είχε συμπαθήσει για τους ευγενικούς του τρόπους κι επειδή μιλούσε άρτια τα τουρκικά, όσο λίγοι στα Γιάννινα. Όταν τον πρωτογνώρισε και τον άκουσε να μιλάει ξαφνιάστηκε ευχάριστα. Απορώσε πώς συμβαίνει αυτό το παράδοξο σε μια πόλη που και οι ίδιοι οι Τούρκοι μιλούσαν σχεδόν μόνον ελληνικά. Όταν έμαθε δε ότι ο Μανώλης είχε πάρει ειδικά μαθήματα για να μπορεί να διαπραγμαίνεται ευκολότερα τις υποθέσεις του καταστήματος, τον εντύπησε και τον συγχάρηκε. Κι όταν είχε την ευκαιρία του άρεσε να κουβεντιάσει μαζί του.

Ο Μανώλης θύσθηκε να τελειώσει το φαγητό του για να τον εξυπηρετήσει όταν τον άκουσε να τον ρωτάει:

— Νηστεύεις; Πιστεύεις κι εσύ στη νηστεία;

Είχε προσέξει πως το φαγητό ήταν νηστήσιμο και θέλη-

Ο Άλκης Μυρσίνης - Μάνθος γεννήθηκε το 1903 στην Ελάτη (Μπούλτσι) και μεγάλωσε στα Γιάννινα. Νέος ξενιτεύτηκε στη Ρουμανία όπου δημοσιογραφέυσε και γνώρισε τα Ρουμανικά Γράμματα. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο επέστρεψε στην Ελλάδα. Εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και συνεργάστηκε σε περιοδικά και εφημερίδες. Εξέδωσε οκτώ βιβλία με ποίηση, πεζογραφήματα και μελέτες. Το μεγαλύτερο μέρος του έργου του βρίσκεται διάσπαρτο στις σελίδες εφημερίδων και περιοδικών. Πέθανε το 1982.

σε ν' ανοίξει συζήτηση, καθώς προσπαθούσε να κρύψει ένα ελαφρό χαμόγελο.

Ο Μανώλης προσπάθησε ν' αποφύγει τη συζήτηση με την απάντηση:

— Να σας πω: εμείς έτσι το θορήκαμε έτσι: τ' αφήσαμε.

Ο Αρχιδικαστής τον κοίταξε για λίγο αυστηρά κι ύστερα του είπε στον ίδιο τόνο:

— Εσύ το λες αυτό; Δεν το περίμενα! Όταν το λένε άνθρωποι απλοί και αγράμματοι τους παροτρύνει ίσως. Μα για κάποιον που έμαθε γράμματα όπως εσύ, είναι ταπεινωτικό και απαράδεκτο.

Πώς, δηλαδή; παραδέχεσαι ότι αν σε σπρώξει κάποιος στο δούλο θα το δεχτείς μοιρολατρικά χωρίς να προσπαθήσεις με κάθε τρόπο να θγεις και να σωθείς;

Ο Μανώλης, παρόλο που ήταν ήπιος χαρακτήρας, ένοιωσε να εννευρίζεται, μα συγκρατήθηκε. Απάντησε ήρεμα:

— Δεν είναι το ίδιο. Εσείς το ξέρετε. (Από προηγούμενες συνομιλίες είχε μάθει ότι ο Αρχιδικαστής γνώριζε πολύ καλά την Ελληνική γλώσσα και είχε διαβάσει τη Βίβλο και άλλα χριστιανικά κείμενα). Η νηστεία στη θρησκεία μας έχει μακρινή και πολύ παλιά παράδοση. Και η παράδοση τούτη...

— Έγινε τώρα ξηρός τύπος, τον δέκαοψεν ο Αρχιδικαστής.

Σαν τα συγχοροχάρτια. Κάνουμε πρώτα την κακή πράξη κι ύστερα νηστεύουμε για να συγχωρεθούμε. Ωραία δουλειά!

— Μπορεί κάποτε να συμβαίνει κι έτσι, αποκρίθηκε ο Μανώλης.

Σε όλες τις θρησκείες υπάρχουν παρερμηνείες. Όμως στη δική μας το νόημα της νηστείας είναι άλλο. Συνδέεται στενά με τα ιερά μας βιβλία. Χωρίς εκείνα δεν θα είχε νόμιμο καμμιάν αξία.

— Σύμφωνοι, παραδέχτηκαν ο Αρχιδικαστής. Ποιος όμως από σας διαβάζει κι εφαρμόζει όσα λένε τα ιερά σας βιβλία;

— Αυτό είναι θέμα προσωπικό του κάθε χριστιανού, πρόσθεσε απολογητικά ο Μανώλης. Καθένας θα δώσει ο ίδιος λόγο για τις πράξεις του. Εμείς δεν μπορούμε να τους κρίνουμε.

— Προφάσεις εν αμαρτίαις, είπε με κάποιον έμφραση κι ελαφρά ειρωνικά ο Αρχιδικαστής.

Να κι ένα πρόχειρο παράδειγμα.

(Εκείνη τη στιγμή είχε σταθεί στο πεζοδρόμιο, μπροστά στη τζαμάρα του γραφείου ο Τρελλογιάννης, όπως τον λέγανε. Αχτένιστος, αξύριστος, κουρελιάρης. Αμίλητος και μελαγχολικός, όπως πάντα. Δεν πείραζε ποτέ κανένα. Ζούσε ο ίδιος το δράμα του. Είταν ένα παλληκάρι από το Μέτσοβο, που έπαθε κατάθλιψη όταν του αρνήθηκαν την κοπέλλα που αγάπησε. Ο Μανώλης τον συμπαθούσε και τον βοηθούσε).

— Τον βλέπεις, συνέχισεν ο Αρχιδικαστής. Τα βιβλία σας λένε «ο έχων δύο χιτόνας...».

Σε ξέρω πάντα καλοντυμένο. Τι νόημα έχει η νηστεία σου

όταν δε συμμορφώνεσαι με όσα επιβάλλει η θρησκεία σας.

Πειραγμένος κάπως ο Μανώλης, μα συγκρατημένος παρατήρησε πως η χριστιανική θρησκεία απαγορεύει κάθε επίδειξη των καλών πράξεων και διδάσκει ότι «δεν πρέπει να ξέρει το ένα χέρι πού και τι δίνει το άλλο». Η συζήτηση μάκρυνε και ζωήρεψε. Ο Αρχιδικαστής επέμεινε στις αντιρρήσεις του. Δεν παραδεχόταν ότι οι χριστιανοί ξέρουν ή ακολουθούν όσα γράφονται στα θρησκευτικά τους κείμενα. Περιορίζονται στους τύπους μόνον, υποστήριξε.

Ο μεγαλύτερος αδερφός του Μανώλη, ο Στέλιος, καθώς καθόταν στην άλλη άκρη το γραφείου, πίσω από τον Αρχιδικαστή και παρακολουθούσε τη συζήτηση, άρχισε ν' ανησυχεί σαν είδε τον επισκέπτη να εννευρίζεται και προσπάθησε, χωρίς να φαίνεται, με νοήματα να δείξει στο Μανώλη ότι πρέπει να κλείσει τη συζήτηση. Μάταια όμως. Και ο Αρχιδικαστής και ο Μανώλης κρατούσαν τις θέσεις των.

Η συζήτηση πήρε κάπως οξύτερο τόνο, όταν ο Αρχιδικαστής άρχισε να υποστηρίζει ότι, επειδή η Αγία Γραφή παρουσιάζει ασάφειες και είναι ανεπαρκής, όποιος πραγματικά θέλει να εξαγινωθεί και να πλησιάσει την τελειότητα πρέπει να διαβάσει και μάλιστα να εγκολπωθεί το Κοράνι. Ο Μανώλης φάνηκε στην αρχή διστακτικός, ύστερα όμως του έθεσε το ερώτημα με αποφασιστικότητα. «Αν υποτεθεί, ρώτησε, πως κάποιος χριστιανός, αδιάφορο ποιος, ακολουθήσει πιστά το πνεύμα και το γράμμα του θεμελιακού αυτού κειμένου της θρησκείας μας, χωρίς να χρειαστεί να προστρέξει σε κείμενα άλλων θρησκευτικών δογμάτων, δεν εξιλεώνεται και δεν πλησιάζει την τελειότητα ή την αγιότητα;»

Ταραγμένος ο Αρχιδικαστής απέφυγε τη καθαρή απάντηση με τον ισχυρισμό πως «μια όμοια περίπτωση πρέπει ν' αποκλειστεί: είναι αδύνατο να υπάξει».

Επειδή όμως ο Μανώλης επέμεινε να δοθεί μια συγκεκριμένη απάντηση στο ερώτημα, ο Αρχιδικαστής εξοργίστηκε και φεύγοντας φώναξε:

— Δε σ' ενόμιζα τόσο πεισματάρη και ξεροκέφαλο.

Όταν ξεμάκρυνε από το κατάστημα, ο Στέλιος μάλωσε το Μανώλη που άνοιξε μια τέτοια συζήτηση με τον αλλόθρησκο. Φοβόταν την εκδίωξη του.

— Τι να κάνω — αποκρίθηκε ο Μανώλης. Προσπάθησε να με τουρκέψει κι εγώ του έδειξα το δρόμο του Χριστού.

— Καλά - καλά παρατήρησεν ο Στέλιος, να δούμε τώρα τι θα γίνει. Μόνο να μη το πληρώσουμε πολύ ακριβά.

Σε λίγη ώρα μπήκε στο γραφείο και ο Αντώνης Πάκος, ξυλέμπορος κι αυτός, που είχε το μαγαζί του στην άλλη άκρη του δρόμου. Φαινόταν ανήσυχος και ρώτησε το Μανώλη τι έγινε με τον Αρχιδικαστή.

Χωρίς να περιμένει την απάντησή του, πρόσθεσε:

— Πέρασε μπροστά μας βιαστικός. Φαινόταν φουρκισμένος. Σταμάτησε για λίγο κι ύστερα φώναξε αγριεμένος: «Τι κάθεστε και λιάζεστε στον ήλιο και δεν πάτε στο δάσκαλο του Μάτσιου να σας μάθει κι εσάς λίγα γράμματα από τα παλιά που ξέρετε...».

Ο Μανώλης τον καθησύχασε με τη βεβαίωση πως μόνο μια μικρή συζήτηση για τη νηστεία είχε μαζί του και τίποτε άλλο.

— Πρόσεξε, για το Θεό, του είπε ο Πάκος, μη βάζεις φωτιά στα σπίτια σας. Οι αγάδες δεν ξέρουν από φιλία κι ανθρωπιά. Δεν έχουν ζήτσα».

Λίγες μέρες ύστερα από το επεισόδιο ο Μανώλης, παρόλο που τον ήξερε τον Αρχιδικαστή πολιτισμένο και με τεράστια μόρφωση όσο και πλατειές αντιλήψεις, προσπαθούσε να κρύψει

κάποιαν ανομολόγητη ανησυχία. Τον είχαν επηρεάσει τα λόγια του Πάκου.

Όμως, ο καιρός περνούσε χωρίς να σημειωθεί καμιά αντίδραση. Μόνον που ο Αρχιδικαστής δεν ξαναφάνηκε στα κερσετεζίδικα. Αργότερα, ύστερα από μήνες, μαθεύτηκε πως έφυγεν από τα Γιάννινα. Λέγανε ότι είχε μετατεθεί στην Πόλη.

Τότε θόρηκε πάλι την ευκαιρία ο Στέλιος να ξεσπάσει θυμίζοντας την αποκοτιά του Μανώλη, που την πληρώνουν τώρα ακριβά, γιατί ο Αρχιδικαστής έφυγε χωρίς να εξοφλήσει το λογαριασμό που είχε στο κατάστημά τους.

— Μη χολοσκάς, του είπεν ο Μανώλης. Να είσαι σίγουρος ότι τα χρήματα θα τα πάρουμε.

— Ποιον περιμένεις να σου τα φέρει, παρατήρησε θυμωμένα ο Στέλιος. Θα πείσουν μήπως από τον Ουρανό, σαν το «μιάνα» των Εβραίων;

Ο Μανώλης πικράθηκε, μα προτίμησε να μην απαντήσει. Έτσι πέρασαν οι μήνες κι έγιναν χρόνια. Το περιστατικό ξεχάστηκε. Δεν το θυμόταν πια κανένας.

Ωστόσο, κάποια χειμωνιάτικη βροχρή μέρα, από εκείνες που διαδέχονται η μια την άλλη, στα Γιάννινα, και σου αφήνουν την εντύπωση πως τούτη η βροχή θα κρατήσει έναν αιώνα, ένα αμιάξι σταμάτησε μπροστά στο κερσετεζίδικο των Αδελφών Μάτσιου.

Κατέβηκαν δυο καλοντυμένοι κύριοι και προχώρησαν στο κατάστημα. Φαινόταν ξένοι. Ζήτησαν το Μανώλη. Τους δέχτηκε στο γραφείο που ήταν αναμμένο και το μαγαλάκι. Όταν τους ρώτησε σε τι μπορεί να τους φανεί χρήσιμος, οι ξένοι περιορίστηκαν να ρωτήσουν μόνον αν γνώρισε τον Αρχιδικαστή Βεχίμπ.

Ο Μανώλης ένοιωσε μια κρυφή ανησυχία κι από το μυαλό πέρασε σαν αστραπή το ερώτημα: «Γιατί τάχα με θυμήθηκε πάλι τώρα;»

Αποκρίθηκε πρόθυμα.

— Πολύ καλά μάλιστα. Είταν ελεγκτός μας πελάτης.

— Μήπως σας χρωστάει τίποτε από τότε που έφυγε ξαφνικά; ρώτησεν ο ένας από τους επισκέπτες.

Η ανησυχία του Μανώλη άρχισε να διαισθάνεται.

— Είχεν ανοιχτό λογαριασμό στο κατάστημά μας. Θα κοιτάξω και θα σας πω.

Ζήτησε από τον υπάλληλο να φέρει τα παλιά βιβλία από το πάδι, θόρηκε τη μερίδα και τους απάντησε:

— Μάλιστα. Υπάρχει ένα υπόλοιπο ανεξοφλητό.

— Τι ποσόν είναι;

Ο Μανώλης του ενημέρωσε.

Οι ξένοι συμβουλευτήκαν το μικρό τους κανέ και συμφώνησαν.

— Ναι, αυτό είναι το χρέος. Ετοιμάστε μας μ'αν εξοφλητική απόδειξη, να σας πληρώσουμε.

Ο Μανώλης όμως θέλησε να μάθει νέα για τον Αρχιδικαστή.

Οι ξένοι τον πληροφόρησαν πως αρρώστησε βαρύνει και πονι από λίγον καιρό πέθανε. Δεν ξέχασε ποτέ το χρέος του και με τη διαθήκη του υποχρέωσε τους κληρονόμους του να τον εξοφλήσουν χωρίς καμιά καθυστέρηση. Του βάσανε την ψυχή — έγραφε — σε χρέος τuiής.

Ο Μανώλης λυπήθηκε και συλλυπήθηκε τους ξένους, δεν παρέλειψε δε να τους ευχαριστήσει και για την εξοφλητική.

Όταν έφυγαν φώναξε τον αδερφό του και του έδειξε τα χρήματα, λέγοντάς του:

— Φάνηκες λιγότερος. Όπως βλέπεις όμως τα χρήματα μας τάρξε κάποιος από τον Ουρανό.

Απορημένος και μετανοημένος ο Στέλιος έκαμε το σταυρό του ψθυρίζοντας, «συγχώραμε, Κύριε».

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΝΟΤΗΣ

Ευτυχισμένος παρέδωσε το πνεύμα του με το τέλος της χρονιάς —27 Δεκεμβρίου— στο Βρυσόχορι, ο τ. πρόεδρος του Βρυσόχορι Γεώργιος Ν. Νότης.

94 ετών στην αγκαλιά της οικογένειάς του και όλου του χωριού, μια ζωή πρόεδρος.

Έφυγε αλλά άφησε πίσω του ένα μεγάλο, πολύ μεγάλο έργο: πανθομολογούμενα δε ζωογόνο για το χωριό. Γιατί από αυτό το έργο ζει σήμερα το Βρυσόχορι η Κοινότητα και οι κάτοικοι.

Έφτιαξε το δρόμο απ' το χωριό στο Μοναστήρι της Αγίας Τριάδας, 14.800 μ. μήκος, που στην αρχή, από πολλούς, χαρακτηρίστηκε η απόφασή του ουτοπία, αλλά το έργο έγινε. Όλα τα δάση του Βρυσόχορι αξιοποιήθηκαν και το χωριό εισέπραξε και εισπράττει εκατοντάδες εκατομμύρια. Έφτιαξε τον άλλο αγροτοδικαστικό και προπαντός τουριστικό δρόμο προς τη Μπάλα, στα χιόνια, 4.800 μ., σόθηκε το χωριό τι δεν κοιβαίλει από αυτόν τον δρόμο: ξύλα, χόρτα και ό,τι άλλο. Έφτιαξε την ωραία πλατεία. Τα γεφύρια του χωριού, μαζί με το μεγάλο γεφύρι του χοροστασίου, που περνάν από πάνω τον ολόκληρο φορτηγά, σύνολο επτά (7) γεφύρια. Και προ παντός, η ηρωική του απόφαση να εναντιωθεί στην απόφαση του υπουργείου Γεωργίας για την περικοπή 7.000 στρεμμάτων δάσους. Αγωνιστής σ' αυτό το ζήτημα υπέγραψε απόφαση ενάντια σε απόφαση αγροτική του τότε νομάρχη Αν. Λεβίδη, που δεν επέτρεπε στην Κοινότητα προσφυγή στο Συμβούλιο Επικρατείας, που την χαρακτήρισε «παράνομο» και μ' αυτήν την απόφασή του, παμψηφεί δε και από το Κοινοτικό Συμβούλιο, προσέφυγε στο Συμβούλιο Επικρατείας και με διαρκή τους τον Νίκο και Γιώργο Παντίση την κέρδισε με αυτήν την ακυρωτική για την απόφαση του νομάρχη απόφαση, προσέφυγε πάλι στο Συμβούλιο Επικρατείας κατά της απόφασης του υπουργού Γεωργίας και με τους ίδιους δικηγόρους κέρδισε την υπόθεσή και έτσι το Βρυσόχορι δεν έχασε ούτε μια ρίζα πεύκου χάρις στην αποφασιστικότητα του προέδρου Γ. Νότη.

Κι όλα αυτά το 1969 που «έβραζε» η χούντα. Χρειάζονταν λίγο θάρος; και το είχε και πολύ μάλιστα. Αναφέρω και το εξής: αξίζει.

Συγκέντρωση όλων των Κοινοταχών του Ζαγορίου στους Κήπους: μεγάλη συζήτηση κοντά στ' άλλα και για τις περικοπές των δασών. Οπότε ο Διευθυντής Δασών, μακαρίτης Β. Μιχαλόπουλος σε εντονότατη διαμαρτυρία του προέδρου Γ. Νότη απαντάει «Σας αφήνουμε κ. πρόεδρε 15.500 στρέμματα δάσους». Και σε εντονότατο πλέον λόγο και ύφος ο πρόεδρος Γ. Νότης απαντάει: «Μάλιστα, μας αφήνετε κρανιές για κλίτσες και ιπείς για καλάθια». Και όλοι οι σύνεδροι όρθιοι χειροκροτούν τον πρόεδρο Γ. Νότη. Και μόνοι καθιστοί εν απορία ο νομάρχης Αν. Λεβίδης και οι

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες.

Βοήθησε περί τις τριάντα (30) οικογένειες να επανακτήσουν τα κτήματά τους (δασοτεμάχια) που αντάρτητα τα οικειοποιούνταν και τα καταπατούσε η Κοινότητα. Κι έτσι τώρα οι κάτοικοι νέμονται και καρπούνται αυτά τους τα κτήματα, παρά τις πεισμονες αντιδράσεις των δασικών υπηρεσιών. Κι αν δεν έπεφτε ο «λίβας» της χούντας και άλλες οικογένειες θα βοηθούσε σ' αυτό το ζήτημα.

Αναφέραμε τα σπουδαιότερα και σημαντικότερα για τη ζωή και το μέλλον της Κοινότητάς μας, του χωριού μας. Και ένα χαρακτηριστικό: Ο νομάρχης Χρ. Κιτσιδής τον συνάντησε τον πρόεδρο Γ. Νότη στο Ηλιοχόρι τον φίλησε για την συμβολή του στην ίδρυση και προκοπή του Συνδέσμου Κοινοτήτων Ζαγορίου και Λάκκας Αώου» ο δε νομάρχης κ. Καλογερόπουλος του έλεγε πάντοτε: «Ζήτησέ μου δάνεια και φιάξε έργα: όλα θα σου τα εγκρίνω».

Κι έφτιαχνε έργα ο πρόεδρος Γ. Νότης: πολλά τα έργα του.

Ας είναι, και είναι, αώνια η μνήμη και ελαφρύ το χόμα του Βρυσόχορι που σε σκέπασε πρόεδρε Γιώργη Νότη.

Γ. Σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Πικροί θάνατοι

ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΒΑΡΝΑΒΑΣ
Καλωτά

«Μαϊστόροι απ' την Ήπειρο, Ζαγοριανοί χτιστάδες, όπου τρυπάτε μάραμα και πειραυλάτε πέτρες, φτιάστε τον πάφο μου πλατύ, μακρύ κι ολόρθο και στη δεξιά του τη μεριά αφίστε παραθύρι, ναρχονται τα μηνύματά απ' τον απάνω κόσμο!»

Χάθηκαν οι μοιολογιστές του χωριού μας αγαπημένε, αλισιμώντε Βασίλη μας, για να στήσουν πονεμένο, θλιβερό το παρό μοιολόγι και να κάνουν κι εμάς όλους να χύσουμε καινά δάκρυα για τον αδόκητο χαμό σου.

Ανέτειλες —αστέρι λαμπρό— στην Καλωτά μας το 1903, τέκνο ευγενές κι ευγενικής γενιάς μοναχοπαίδι, καμάρι, ευτυχία και λαχτάρα του ευεργέτη πατέρα σου αείμνηστου Κ. Βαρνάβα, των αδελφών σου, κι όλων των συγγενών και χωριανών μας.

Στολισμένος με ελληνιστική μόρφωση και διαπαιδαγώγηση, ανέθιγες σε μετριζία ολόφωτο, ανδρώπινος τελειότητας. Λάμπωνες το ανθρωπινό περιέχον του χωριού μας και της γιαννιώτικης κοινωνίας, όπου άρχισες και τελείωσες με ευσυνειδησία και αυτονομία το επαγγελματικό σου λειτουργήμα!

Σαν ταχυδρομικός διευθυντής κέρδισες το σεβασμό και την εκτίμηση των συνεργατών σου προσφέροντας α-

φειδώλεια αγάπη και διδαχή κατά την ρήση του Ευαγγελίου μας.

Πίνοντας τ' αδάνατο νερό από τις θρυσιμάνες της Χριστιανοσύνης και της ρωμιοσύνης, απ' την πίστη στο φωτισμό της παραδόσης, ανεδείχθης υιός και αδελφός στοργικότατος, σύζυγος και πατέρας ευσυνειδήτους και φλογερός, πατριώτης ακάματος και θερμός.

Μ' όλη τούτη τη φιλοσοφική αντίληψη της ζωής και ασίγαστη προσφορά έζησες αιθαλής, χάριτης, πόνεσης και αγάπης και μολόγησες όλες τις χάρες κι ομορφιές της διωματικής σου πορείας.

Στα μαρμαρένια όμως αλώνια του χάρου, που παλεύει κάθε άνθρωπος στο τέρμα του βίου του, νικήθηκες παλληκαρίσια.

Παραγγελιά μας στην ψυχή σου, που μας άφησε τη μοσχοβολιά της, νάρχεται σαν όνειρο γλυκό και αιώας αεροφύσημα στα παιδιά σου, στους συγγενείς και πατριώτες σου και σ' όλους που δέχτηκαν τις χάρες κι ομορφιές του πνευματικού σου κόσμου, για πρόφωτο της αγάπης και παντοτεινής σου θύμησης.

Το φιλόξενο χόμα της Αττικής γης, που σ' αγκάλιασε, ας το δροσίξει η αυγή με τ' αργυρά της δάκρυα, όπου θα λαμπυρίζουν και τα δικά μας για τιμή, ευγνωμοσύνη, αγάπη και αώνια μνήμη.

ΤΑΚΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Στις 27 Γενάρη 1990 έφυγε για πάντα από κοντά μας ο αγαπημένος μας εξάδελφος Κώστας Αναστασίου, αφήνοντας πίσω του δυσαναπλήρωτο κενό. Γεννήθηκε το 1927 στα Τρίκα-

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ
ΤΟΥ ΑΜΑΞΙΤΟ ΥΔΡΟΜΟΥ ΕΛΑΤΗΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

●) Συνέχεια από τη σελίδα 25
πως ασφαλοστρωθή η αφετηρία του 42ου επαρχιακού δρόμου, που περιέμενε 60 ολόκληρα χρόνια τη στοργή και τη μέριμνα του κράτους και δεν φανταζαν ότι θαρθή, και μιας κατελόμενης και πάλι η απελπισία και η απογοήτευση όπως και πρώτα.

Στις πολλές συζητήσεις που κάναμε, επείσθη τελικά ότι και ο δρόμος αυτός θα προσφέρει πολλά στη διακίνηση της Ξυλείας και στην ανάπτυξη του τουρισμού.

Τελικά μας έδωσε τη διαβεβαίωση ότι θα αναγραφεί στη σχετική πίστωση, ώστε να ασφαλοστρωθή το ποδομένο. Και πράγματι, ό,τι υποσχέθηκε το πραγματοποιήσε. Ενεργά την πίστωση και μέσα στο

λα Θεσσαλία από παλαιά αρχοντική οικογένεια. Όταν τελείωσε το γυμνάσιο Τρικάλων ενεγράφη στη σχολή «Προμηθεύς» από όπου πήρε το πτυχίο υπομηχανικού. Αφού εξεπλήρωσε και τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, γεμάτος όνειρα και δράση, το 1950 πήρε το μακρινό δρόμο της Αμερικής για να γευτεί το παρό ποτήρι της ξενιτιάς. Το 1957 και αφού είχε σπάσει την επαξίωσή του στην Αμερική, ήρθε στην Ελλάδα για να διαλέξει τη σύντροφο της ζωής του και να ξαναπάρει το δρόμο της ξενιτιάς. Τότε ήταν που γνώρισε την με πολλά προτερήματα προικισμένη αγαπημένη μας εξαδέλφη Αλίκη, κόρη του Χρήστου Βλαχασπούλου από το Τσεπέλοβο που τότε είχε πάρει το πτυχίο της Νοσηγού. Δεμένον πλέον με τα δεσμά του γάμου και γεμάτοι σφοδρός και ζωντάνια έφυγαν πάλι για την Αμερική. Εκεί στη φιλόξενη αυτή χώρα, απέκτησαν και τις δύο κορούλες του την Ελένη και τη Χριστίνα. Εργαζόμενοι σκληρά και οι δύο απέκτησαν αρκετές οικονομίες και νοσταλγώντας την πατρίδα το 1969 γύρισαν, μεταφέροντας και τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στην Αθήνα.

Δυστυχώς η βασκανός μοίρα ξήλεψε την ευτυχία του ζεύγους και με ανίατη ασθένεια καθήλωσε στην αναπηρική πολυθρόνα για πολλά χρόνια το λεβέντη Κώστα. Στις 27 Γενάρη δέχτηκε τη χαριστική βολή. Άφησε την τελευταία του πνοή στα χέρια της αγαπημένης του συζύγου και των αγαπημένων του θυγατέρων.

Συγγενείς και φίλοι, αλλά και ό,σος γνώρισαν τον αγαπημένο μας Κώστα, τον αποχωρέθησαν με την ευχή ναμια ελαφρύ και στοργικό το χόμα της Αττικής που σκέπασε το άγιο και βασανισμένο του κορμί.

Ο μεγαλοδύναμος ας ρίξει βάλασμα να απαλύνει τον πόνο των δικών τους.

Φ. Γ.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας

Η ΔΟΞΑΣΜΕΝΗ ΚΟΙΛΑΔΑ
(Η λεκάνη του Αώου)

Του Ηλία Ε. Παπαζήση

●) Συνέχεια του προηγούμενου

4) Όταν, οι ρωμαίοι αποφάσισαν την κατάκτηση της Ελλάδας, έθεσαν ως σκοπό να υποτάξουν πρώτα τους Μακεδόνες και ύστερα την υπόλοιπη Ελλάδα. Ξεκινώντας κατέλαβαν στην αρχή, το Βορειοδυτικό τμήμα της Ηπείρου (τρίγωνο) που κατείχαν οι Μακεδόνες και βρίσκεται απέναντι της Μακεδονίας.

Δεν ήτο όμως εύκολη λεία η κατάληψη της Μακεδονίας. Ούτε απλός περίπατος ως ενομιζέτο η Αθήνα το 1940, από τους απογόνους των φασίστας Ιταλούς. Οι οροσειρές της Τύμφης του Σμόλικα και του Γράμμου αποτελούσαν ισχυρότατο, αδόκητο, εκτεταμένο φρούριο. Οι διαβάσεις των εφύλακων απ' τους Μακεδόνες με πολυάριθμες ισχυρές δυνάμεις. Ένεκα τούτου, πρώτος στόχος των ρωμαίων για την κατάληψη της Μακεδονίας ήταν τα στενά του Αώου κοντά στην Κόνιτσα. Η χαράδρα του Αώου, η Κοιλιάδα του μεταξύ της Τύμφης και του Σμόλικα, ήταν η λεγόμενη Κοιλιάδα του Αώου. Η κατάληψη της Κοιλιάδας αυτής, ήταν για τους ρωμαίους μεγάλης στρατηγικής σημασίας. Θα διευκόλυναν τη Μακεδονία απ' την υπόλοιπη Ελλάδα και θα διευκολύνονταν στην κατάληψή της σύμφωνα με το σχέδιό των.

Στην Κοιλιάδα αυτή του Αώου, όπως γράψαμε και γνωρίζουμε, προσπάθησαν το έτος 1940, να εισδύσουν και οι Ιταλοί, με αντικαταστάσιμο σκοπό να υπερβαλλογίσουν με την κατάληψη του Μετσόβου, το αμυνόμενο και μαχημένο ηρωικό Καλόπασο. Νικήθηκαν, κατεστράφησαν, οπισθοχώρησαν σε άδλια κατάσταση. Το ίδιο έπαθαν και οι ρωμαίοι. Απέτυχαν να την κυριεύσουν. Έπαθαν μεγάλες καταστροφές. Ο Στρατηγός αυτών Σαλπικίος για την οικτρά αποτυχία του αντικαταστάθηκε. Μήπως και το 1940, δεν έγινε το ίδιο με την αποτυχία των Ιταλών; Δεν αντικατέστησαν οι Ιταλοί τον Στρατηγό Πράσκα με τον Στρατηγό Σαντού, τον Μπαντόλιο με τον Καβαλιέρο, ως και άλλους Στρατηγούς;

Νέος Στρατηγός των ρωμαίων μετά την απομάκρυνση του Σαλπικίου, ανέλαβε ο Τίτος Κόνιτος Φλαμίνιος. Εκείνος εξυπνότερος του προκατόχου του αντελήφθηκε τη δύσκολη κατάσταση. Απέφυγε τις άμεσες στρατιωτικές επιχειρήσεις. Άλλαξε τακτική, έκαμε πολιτικό ελιγμό. Πέτυχε τη φίλια του τότε Προτάρχου της Ηπείρου Χάροπα Μαχατά απ' τη Φοινίκη. Εκείνος ο ανασίχυντος για να ευχαριστήσει τον Φλαμίνιο, του έστειλε ποιμένα, που ε γνώριζε καλά αψύλακτη στενωπό που οδηγούσε στην Κοιλιάδα του Αώου. (Αλέξ. Πάλλη «Πανδύρα» 1858 τ. 9).

Ο νέος Εφιάλτης, πρόθυμα οδήγησε τους ρωμαίους απ' την αψύλακτη στενωπό στα νότια των αμυνόμενων Μακεδόνων. Τι έγινε τότε στην Κοιλιάδα του Αώου δεν περιγράφεται. Νέες Θεμιστοφύλες επαναλαμβάνονται. Οι Μακεδόνες μάχονται απεγνωσμένα. Στο πλευρό των μάχονται και τα παιδιά των Παραναίων, των Τιμαραίων, των Λυγγυστών. Όλοι μάχονται για τις εστίες των, για την τιμή της πατρίδος των. Κι από τις δυο πλευρές ο αγώνας διεξάγεται με πείσμα, με σκληρότητα. Τελικά μπροστά στον όγκο, την πίεση των ρωμαϊκών στρατευμάτων οι Μακεδόνες εκδιώχθηκαν. Υπεχώρισαν με ό,τι μπορούσαν, εγκατέλειψαν την Κοιλιάδα του Αώου. Οι ρωμαίοι έγιναν κύριοι αυτής.

Κατά τη συνήθειά των προσέβησαν σε λεηλασίες, σε σφαγές, σε πυρπολήσεις, σε αιχμαλωσίες, σε ριζικές καταστροφές. Δεν άφησαν απολύτως τίποτα. Τότε, κατέ πάσα πιθανότητα θα καταστράφηκε και η πόλη των Παραναίων η Ελληνική Ερίβια. Απ' τους κατοίκους της Κοιλιάδας του Αώου, πολλοί

για να σωθούν ακολούθησαν τους υποχωρούντας Μακεδόνες. Άλλοι κατέφυγαν στις σπηλιές και λαγυριάδες και πολλοί εσφάγησαν και αιχμαλωτίστηκαν.

Οι ρωμαϊκές φάλαγγες δεν σταμάτησαν. Μαχόμενες συνέχισαν την προέλασή των. Έπρεπε να ολοκληρωθεί το σχέδιό των. Να καταληφθεί η Μακεδονία κι ύστερα η υπόλοιπη Ελλάδα. Δύο κρίσιμες μάχες ανάμεσα στους Μακεδόνες και Ρωμαίους ήταν το τέλος της Μακεδονικής κυριαρχίας. Η μάχη των Φαρσάλων «Κυνός Κεφαλαί» (197 π.Χ.) και η μάχη της Πύνδας (168 π.Χ.) στη Μακεδονία.

Στο μεταξύ, όσοι απ' τους κατοίκους της Κοιλιάδας του Αώου γλύτωσαν απ' τη λαίλαπα του πολέμου και τας καταστροφές, ενοστάλησαν τις κατοικίες των και γύρισαν σ' αυτές. Δυστυχώς δεν βρήκαν απολύτως τίποτα. Όλα ήταν ερειπωμένα. Καθήμενοι επί τον Αώον ποταμόν, έλλαιγαν, θρηνούσαν. Αλλά δεν απελπίστησαν. Πήραν την απόφαση να ανασυγκροτηθούν, να αναδημιουργηθούν. Να προσαρμωθούν προς την δημιουργηθείσα κατάσταση. Άντησαν δυνάμεις και άρχισαν την ανοικοδόμηση των καταστραφέντων και πυρποληθέντων οικισμών των. Πολλοί έπιασαν επί τα ερείπια των τοικιών των και άλλοι σε νέα κοντινή τοποθεσία. Οι Σελλοί ξανάχτησαν τον παλαιό οικισμό των «Σέλλι». Συνεχίστηκε η δημιουργία και άλλων οικισμών οι οποίοι ως θα δοίμε αυτοί απετέλεσαν τον πυρήνα των σημερινών χωριών της Κοιλιάδας του Αώου, της Αρχαίας Παραναίας.

Οι ρωμαίοι, αφού κατέκτησαν τη Μακεδονία, εστράφησαν σύμφωνα με το σχέδιό των και κατά της υπολοίπου Ελλάδας.

Όταν δε ολοκλήρωσαν την κατάκτησή της, εφρόντισαν και για την εσωτερική Διοικητική οργάνωσή της. Επέδειξαν μέριμνα για την εμπέδωση της τάξης και ασφάλειας. Εμερίμνησαν, όχι μόνο για την ασφάλεια των συνόρων απ' τις εχθρικές εισβολές, αλλά και για την διαφύλαξη των οδών, των διαβάσεων, των κλεισωριών και στενωπών των διαφόρων οροσειρών. Ιδιαίτερα για όσες βρίσκονταν στις οροσειρές της Πίνδου, Μακεδονίας και της Θράκης. Γιατί σ' αυτές κατέρχονταν, διέμεναν, οι διάφοροι κακοποιοί, οι επιρροεείς σε ληστρικές ενέργειες, ακόμα και τα διάφορα επαναστατικά σώματα, που δεν ανέχονταν το ρωμαϊκό ζυγό.

Για το σκοπό αυτό, οι ρωμαίοι κατακτητές δεν απασχόλησαν τακτικό στρατό των. Είχαν ανάγκη αυτού για τις νέες κατακτήσεις, για τη δημιουργία της ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Για την εσωτερική ασφάλεια της κατακτηθείσας Χώρας μας, επανέφεραν οι ρωμαίοι το θεσμό των οροφυλάκων που τον χρησιμοποίησαν όταν τον χρειάζονταν οι Μακεδόνες, απ' από καιρό τον είχαν εγκαταλείψει.

Τα οροφυλάκια αυτά οι ρωμαίοι τα ονόμασαν «PRAESIDIA ARMATA», τα οποία επάνδρωναν όπως είπαμε, όχι με στρατιώτες των αλλά με νέους του τόπου, νέους που μπορούσαν να φέρουν όπλα. Άνδρες προσαρμωμένους στο κλίμα και γινικά στις συνθήκες του τόπου, της περιοχής που λειτουργούσαν τα οροφυλάκια, τα «PRAESIDIA ARMATA». Γιατί, αυτοί οι φρουροί, έπρεπε να φυλάξουν, ν' αγγυνηθούν αποκαθάρσει κι αν ήτο η φύση των εδάφους. Ψηφινές λοιπόν ήν οι οροφυλάκες που επεστρατεύονταν απ' τους ρωμαίους. Άνθρωποι που έκπαλοι και πατροπαράδοτα ποιμένες υγείας, ζούσαν βίο ιδιόμορφο στον οποίο η φύση τους είχε προσαρμόσει. Τώρα δε που επεστρατεύονταν ως οροφυλάκες, προσορμόστηκαν και προς τις νέες στρατιωτικές των υποχρεώσεις. Ανεδείχθηκαν εμπειροπόλεμοι μαχητές.

Οι ρωμαίοι τον θεσμό των οροφυλάκων, δεν τον κράτησαν προσωρινό, όπως οι Μακεδόνες. Τον έκαναν μόνιμο. Η συντήρηση των στρατευμένων ήταν μέριμνα του κράτους των. Αλλ' απαγορεύετο σ' αυτούς να εγκαταλείπουν αυθαίρετα το

οροφυλάκιο, στο οποίο ήταν ποποθετημένοι. Και για να τους συγκρατήσουν, παρέχουν σ' αυτούς οι ρωμαίοι, πλην του μισθού, και έκταση γης κοντά στα οροφυλάκια για καλλιέργεια. Όπου δε η καλλιέργεια της γης δεν ήταν δυνατή, δεν τους επιτρέπει ν' ασχολούνται και με την κτηνοτροφία χωρίς να παρενοχλούν και τα στρατιωτικά καθήκοντά των. Την ανωτέρα απασχόληση των οροφυλάκων δεν την απασχολούσαν οι ρωμαίοι και στους οροφυλάκες ακόμη, γιατί θεωρούσαν την γεωργία, και την κτηνοτροφία, τη βάση, για την επιβίωση του λαού.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι ο οροφύλαξ ήταν μεν γεωργός ή κτηνοτρόφος, αλλά ήταν και διά βίου στρατιώτης. Έπρεπε να επιβλέπει άγρυπνα τις οδοί και τις διαβάσεις του τομέως του οροφυλακίου του. Ν' ικανοποιεί σθεναρά κάθε εμφανιζόμενη επιδρομή. Έτσι, στη ρωμαϊκή εποχή, οι οροφύλακες εμφανίζονται όχι μόνο φύλακες των συνόρων και διαβάσεων, τηρητές της τάξεως και ησυχίας, αλλά και ως γεωργοί και ως ποιμένες. Ενθυμούνται και, οι οικογένειές των διέμεναν εκεί που ήταν στρατοπεδευμένοι ως οροφυλάκες και βαθμυδόν κάθε οροφυλάκιο γίνονταν οικισμός. Ο υιός διεδέχτο στην υπηρεσία του οροφύλακα τον πατέρα του και ούτω καθεξής. Στην Κουιλιάδα του Αόλου, η οποία ως γνωρίζουμε βρίσκεται ανάμεσα στην Τύμνη και τον Σμόλικα, οι διαβάσεις και οι κλεισσορίες ήταν πολλές. Κατ' ακολουθίαν και τα οροφυλάκια, τα PRAESIDIA ARMATA ήταν πολλά. Ένα τέτοιο οροφυλάκιο, κατά πάσα πιθανότητα θα ήταν στη σημερινή περιοχή του χωριού Άρματα. Απ' το οροφυλάκιο δε PRAESIDIA ARMATA, πήρε το χωριό και το όνομα «Αρμάτοδο - Άρματα».

Σαν μακεδονικός ο θεσμός εφαρμόστηκε υπό του ελληνο-μακεδόνα Πτολεμαίου και στην Αίγυπτο στην οποία μετά τον θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου επικράτησε. Εκεί όμως ο οροφύλακας λέγεται «Φελλάχος». Το όνομα δ' αυτό κατά παράδοξο τρόπο διαδόθηκε, γενικεύθηκε. Παντού ο οροφύλακας εκλεχότο «Φελλάχος». Τελικά, η λέξη φελλάχος κατέληξε «Βλάχος». Άρα βλάχος με την έννοια αυτή θα πη φύλακας. Επειδή όμως ως είδαμε οι οροφύλακες σχολούσαν και με την γεωργία, και την κτηνοτροφία, επεκράτησε, εκείνος που απασχολείται με το βασικό αυτό επάγγελμα να λέγεται «Βλάχος». Ο Δημήτριος Γκαρτζονίκας, στο βιβλίο του που αναφέραμε παραπάνω, γράφει στη σελίδα 9: «Εάν σημασιολογικώς εξετάσωμεν την λέξιν «Βλάχος» την ευρίσκωμεν παραγομένην μετά προσδιοριστικής επαγγελματικής σημασίας εκ της Δωρικής λέξεως βλαχά, της σημαίνουσας ο βελασμός των προβάτων». Ο ίδιος Γκαρτζονίκας πάλι στη σελίδα 20 του ίδιου βιβλίου του γράφει:

«Οι ποιμένες αυτών ονομάζονται συνήθως δημοδώς και βλάχοι εκ του Δωρικού ρήματος βλάω, ο βλάχων, που σημαίνοντος ο μισούμενος το βέλαιμα του προβάτου (υπονοείται ποιμήν)».

Ο Τηλέμαχος Κατσουγιάννης, στο βιβλίο του «Περί των Βλάχων των Ελληνικών Χωρών» γράφει ότι η λέξις βλάχος, προήλθε από την Γερμανική λέξη «Βαλχ ή Βαλάχ» (WALCH, WALACH). Τούτο και ο Κ. Κούμας αναφέρει στην «Ιστορία των ανθρωπίνων πράξεων» (σελίδα 16 - 17). Το ίδιο δε αποφαίνεται και ο Θεόδωρος Σαράντης στο βιβλίο του «Οι βλάχοι των Ελληνικών χώρων» (σελίδα 15).

Ο καθηγητής όμως Αντώνιος Κεραμόπουλος στη μελέτη του «Βλάχοι», Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, προσφορά του Στυριδωνά Κ. Κυριακίδη 1953, σελ. 344, αποδεικνύει ότι η λέξις «Βλάχος», προέρχεται εκ του ονόματος φελλάχος, φελλάχος, βαλάσιος, βλάχος». Την γνώμην ταύτην ασπάζομεθα και ημεείς.

Όταν δε αυτοκράτωρ των ρωμαίων, ήταν ο Σεπτίμιος Σεβήρος, για την καλύτερη επιβίωση της τάξεως και ασφαλείας, την αποτελεσματικότερη διαφύλαξη των οδών και των διαφό-

ρων διαβάσεων, κτίσθησαν πύργοι που λέγοντο «BURCIS» (μπουρτζι). Οι δε φύλακες (φελλάχοι, βλάχοι) που εγκαταστάθηκαν σ' αυτούς, ονομάστηκαν «Μπουρτζόβλαχοι» (Δημ. Γκαρτζονίκας στο βιβλίο που αναφέραμε σελίς 27). Αλλά ανεξάρτητα της ονομασίας που πήραν οι οροφύλακες (φελλάχος, βλάχος, μπουρτζόβλαχος, ή βαλόχος), αυτοί δεν έπαυσαν να είναι έλληνες. Γιατί ως αναφέραμε, δεν ήταν ξένοι, ήταν κάτοικοι γηγενείς, ντόπιοι, και στα μέρη που απλώνονταν τα οροφυλάκια κατοικούσαν Έλληνες. Αυτοί ηρούσαν την Δημοσία ασφάλεια και στις ψηλότερες κορυφές των ορέων ακόμη.

Ως υπάλληλοι όμως του ρωμαϊκού κράτους οι οροφύλακες, ήταν αναγκασμένοι να έρχονται σ' επαφή και με τις ρωμαϊκές Αρχές. Κοινό οργανικό για συνεννόηση ήταν η γλώσσα. Αναγκαστικά έπρεπε να μάθουν, να ομιλούν με αυτούς την ρωμαϊκή γλώσσα, την Λατινική. Παρ' ότι δε οι οροφύλακες ήταν υπάλληλοι του ρωμαϊκού κράτους δεν είχαν τον τίτλο του ρωμαίου πολίτη, έπρεπε να υπηρετήσουν στον τακτικό ρωμαϊκό στρατό, υπηρεσία που κρατούσε παραπάνω από 20 χρόνια. Πολλοί λοιπόν για ν' αποκτήσουν και τον τίτλο του ρωμαίου πολίτη, κατετάσσοντο στον ρωμαϊκό στρατό, και όταν αποστρατεύονταν, ονομάζοντο «ROMANI» δηλ. ρωμαίους πολίτες. Ενημερώντο στην πατρίδα των ελληνίδας και σαν απόμαχοι και πολύ γνόστες της Λατινικής, χρησιμοποιούντο στην υπηρεσία των οροφυλάκων.

Αργότερα, ήτοι το 212 μ.Χ. με τις μεταρρυθμίσεις που έκανε ο Αυτοκράτορας Καρακάλλας, ανεγνωρίστησαν ως ρωμαίοι πολίτες (CIVES ROMANI) όλοι συλλήβδην οι υπήκοοι του ρωμαϊκού κράτους, αδιακρίτως εθνικότητας και καταγωγής. Έτσι η γενεά αυτή, απ' την εκμάθηση της Λατινικής γλώσσας, και τη στενή επαφή που είχε εξαιτίας της υπηρεσίας με τους ρωμαίους, έπαθε ένα γλωσσικό τραυματισμό. Δημιουργήθηκε απ' τον γλωσσικό αυτόν τραυματισμό, η τοπική διάλεκτος, η οποία επειδή εχρησιμοποιείτο μόνο από τους οροφύλακες (βλάχους, φελλάχους) και τις οικογένειές των, ονομάστηκε η διάλεκτος αυτή «Βλαχική». Εκείνοι δε που την ομιλούσαν δηλ. οι οροφύλακες, ονομάστησαν ελληνόβλαχοι, γιατί ως αποδείξαμε ήταν ελληνικής καταγωγής.

Οι τούρκοι τους ελληνόβλαχους, για να τους ξεχωρίσουν απ' τους άλλους βλάχους που είχαν στην επικράτειάν των (Ρουμανία - Δακία) τους ονόμασαν «Κουτσόβλάχους» δηλαδή μικρούς βλάχους. Η λέξη Κουτσόβλαχος είναι σύνθετη, απ' την τούρκικη λέξη «Κουτσούν» που θα πει μικρός, και βλάχος. Απόδειξη λοιπόν, ότι και οι τούρκοι ακόμη αναγνωρίζαν, ότι οι ελληνόβλαχοι δεν είχαν καμιά σχέση με τους Βλάχους της Ρουμανίας, Δακίας κ.ά.

Παρά τον γλωσσικό όμως τραυματισμό που έπαθαν οι οροφύλακες, και παρ' ότι ο θεσμός των οροφυλάκων κράτησε αιώνες, εκείνοι δεν έπαυσαν να είναι έλληνες. Διέτησαν ακέραια την εθνικοπολιτική οντότητά των, κράτησαν τα προγονικά των ήθη και έθιμα. Ελάττωσαν τον Δία (Ζην), ως και τη θεά της ισχύος τη «Διώνη». Επύστευαν, ότι στην κάθε βουνοκορφή εσέχετο ο Ζην, κι απ' την πίστη αυτή η βουνοκορφή στην ελληνόβλαχική λέγεται «τζεάν» — ο Θεός λέγεται «DOMNU-TZALE» Ντόμνουτζάλε — δηλαδή κύριος Ζην (Ντόμνου = κύριος - τζάλε (Ζην). Επίσης εκ της θεάς «Διώνης» ο δυνατός στην ελληνόβλαχική λέγεται «τζόνες».

Η ελληνόβλαχική (κουτσόβλαχική) αυτή διάλεκτος, έδωσε, ως και παραπάνω γράφαμε, αιχμές σε μερικούς ν' αμφισβητήσουν την ελληνική καταγωγή των ελληνόβλαχων (κουτσόβλαχων). Γνώμες πολλές να επωθούν από ξένους και έλληνες και διάφορες ερμηνείες απ' αυτούς να δοθούν. Τόσες πολλές, ώστε ο καθηγητής Κεραμόπουλος στο βιβλίο του «Τι είναι οι Κουτσόβλαχοι» σελίδα 71, να λέγει: «Πάσα γενομένη απόπειρα εθνολογικής ή ιστορικής ερμηνείας των βλάχων

μας ή υπήρξεν ασυμβίβαστος προς την ιστορίαν ή τας ιστορικές αρχάς, ενίοτε δε και την λογικήν, ή αντί να μας φωτίσει, εσκόρυσεν απορίας και ερωτήματα αναπάντητα και προβλήματα άλυτα και επολλαπλασίασε τας δυσχερείας. Προέκυψαν όμως εκ του σκότους τούτου τα εξής δύο αληθινά αλλά καθαρά πορίσματα, άτινα απεστένωσαν το έδαφος της ερεύνης και άτινα θα γίνουν καθαρότερα περαιτέρω. Ταύτα είναι α) ότι οι βλάχοι ημών δεν είναι Ιταλοί, β) ότι οι βλάχοι ημών δεν είναι Κουτσόβλαχοι ως μερικοί λένουν. Αλλά τι είναι λοιπόν οι βλάχοι μας;...». Στη σελίδα 98 του ίδιου βιβλίου του ο Κεραμόπουλος γράφει: «Φυλετικώς οι Κουτσόβλαχοι πιθανώς είναι οι καθαρότεροι των Ελλήνων, επειδή ήταν οι ολιγότεροι προαιτοί εις επιμύξιν, ως και τινες άλλοι Έλληνες αποκέντρον πασχόν μεράν». Στη σελίδα 59 πάλι του ίδιου βιβλίου λέγει: «Ερ' όσον λοιπόν δεν αποδεικνύει τις, ότι Δόκες κατήλθον εις την Πίνδον και την Μακεδονίαν, οι ημιτερείοι βλάχοι ούτε ρανίδα αίματος Δακικών, ούτε ίχνος συγγενείας φυλετικής μετά των Κουτσόβλαχων έχουν». Και στη σελίδα 109 του βιβλίου που αναφέραμε, ο Κεραμόπουλος καταλήγει: «ούτω υπό το φως της ιστορίας καθορίσαμεν εν τη ελληνική οικογενεία την θέσιν των Ελληνόβλαχων, λαού υγιούς, ευφυούς και ανδρείου, συμπαθεστάτου δε και αγαπητού, ως είναι αγαπητοί οι τραυματίαι του πολέμου. Ες τους προαιωνίους του Έθνους ημών αγónας, οι βλάχοι πλην των άλλων ταλαιπωριών, ας υπέστησαν, τραυματίστησαν εις την γλώσσαν, γενόμενοι ούτω τραυματίαι των εθνικών πολέμων και παλαιότατοι καλαιοί πολεμισταί». Έχουν ούτως ομοίους των όλων Άγγλους, τους Βουλγάρους, τους Τουρκοφόνους ή Αρμενοφόνους πρόσφυγας ημών και πολλούς άλλους, όσοι έχασαν την γλώσσαν, αλλά όχι και το αίμα ήτοι το Έθνος». Στην ίδια σελίδα, εν υποσημείωσει, ο Κεραμόπουλος καταχωρεί: «οι εν Ρουμανία, απόδημοι φονασκοί ησχολήθησαν πολύ ν' ανακαλύψουν αν είμαι Κουτσόβλαχος. Δεν είμαι. Αλλά αν ανήκω εις το γενναίον τούτο τμήμ ατου ελληνικού λαού, δεν θα ήμουν ολιγότερον υπερέφρων Έλλην παρά τώρα και ουδέποτε θα ήλασσαν ανισήματα και παραδόσεις και ιστορίαν και ιδανικά και έθνος και πατρίδα».

Όσον δ' αφορά το όνομα Αρουμενοί, δεν έχει καμιά σχέση με τον κάτοικο της Ρουμανίας. Το διευκρινίζει και αυτό ο Κεραμόπουλος γράφοντας: «Τούτο το όνομα ισοδυναμεί προς το «ROMANI» και προς τι «δικόν μας «ρωμηοί» ήτοι ρωμαίοι πολίται. Όστε δεν δηλοί εθνότητα αλλά πολιτικήν ιδιότητα, εξάρτησιν από του παλαιού ρωμαϊκού κράτους, ήτις δεν έπρεπε να επεκταθή φυλών τινων την εθνικήν συνείδησιν και σημασίαν».

Σήμερον το όνομα «βλάχος» δηλοί απαγίδεντον χωρικών ή αγρότην. Πολλοί δε των ελληνόβλαχων, θεωρούντες το όνομα «βλάχος» ως προβληματικόν καλούν εαυτούς Αρουμενοί, δηλαδή ρωμαίους εν πολιτική έννοιά». (σελίς 13, 107 ίδιου βιβλίου Κεραμοπούλου).

Ο Τηλέμαχος Κατσουγιάννης στο βιβλίο του «Περί των βλάχων των ελληνικών χωρών» στη σελίδα 52 γράφει: «Κατέβηκα εις το συμπέρασμα, ότι οι Κουτσόβλαχοι δεν είναι επίλυδες, αλλά αυτόχθονες των ελληνικών χωρών, γλωσσικώς ελληνισθέντες ήδη από των αρχών της εγκαθιδρύσεως της ρωμαϊκής κυριαρχίας εντός του γεωγραφικού αυτού χώρου. Αντικειμενικοί ερευνηταί έλληνες και ξένοι της ιστορίας αλήθειαν, αδιακρίτως πρεσβεύουν τον γλωσσικόν εκλατινισμόν και όχι τον εθνικόν εκλατινισμόν των Κουτσόβλαχων. Διετήθησαν ως ιερών παρακαταθήκην τας εκ του Βυζαντίου κληροδοτηθείσας παραδόσεις και τα ιδανικά του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού, των οποίων σπερμός ερχόμενοι συνέβαλον σπουδαίως εις τας αγónας της επιβιώσεως του γένους κατά τους ζοφερούς χρόνους της δουλείας».

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΥ. ΜΠΟΓΚΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΔΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

● Συνέχεια από τη σελίδα 22 του κουμπι.

Θρασίμι (το), ο θρα-σούδειλος.

Θρουνιάζουμε ή στρουνιάζουμε για επισκέπτη θαρετό ή ανεπιθύμητο.

Εδώ κάποιον πρέπει να κά-νουμε μια παρένθεση, για να μιλήσουμε και για τον συγγραφέα Ευάγγελο Μπόγκα. Πήρεξε άνθρωπος υψηλής διανοήσης και υψηλού ήθους. Ήταν ένας αργονοποιογνώ-της, που λάτρευε τη γενέθλια γη και τις χερσές της παραδόσεις. Ήταν ακόμα ένας α-ριστοκράτης που πνεύματος και όχι μόνο! Γιατί δεν φτά-νει το μυαλό, χρεάζεται κι η έσση καρδιά για να σκεπασεί με την αγάπη της τους συνανθρώπους. («Λίγη αγάπη για τον άνθρωπο», όπως μου έλεγε συχνά ο αδέσχαστος φί-λος μου, ο υπέροχος γιαντός του Ζαγοριού Γιώργος Τζα-μίχας). Κι αυτή την ανθρω-πιά αποπνέουν όλα τα γρα-φτά του. Γράφει στη σελ. 92 (Α' τόμου) και σε παραπομπή για τη λέξη «γίγας»: «Ιδω-σόν του γίγας ισ' για του σχολειού», μου έλεγε η μακ. η μητέρα μου. Και το «γίγας» αυτό ήταν ψωμί και καρδιά σκεπασμένα με την ευχή της».

Ο Ευάγγελος Μπόγκας

και η ευγενική σύζυγός του Ζωή άφησαν φανερά ίχνη διά-θας απ' τον μάταιο αυτό κόσμο. Ακολούθησαν την στρατιά των Ηπει-τών, των Ευεργετών του και-ρού μας και του τόπου μας, γιατί είχαν μέσα τους τη χάρη και την ευλογία της προσφο-ράς! Πολύτιμα στοιχεία για τη ζωή και τις δορές (πλού-σια τα ελπί) δώρα στην Ιε-ρά Μητρόπολη Ιωαννίνων (ΑΜ1 σχετ. φάκελοι - «Ηπ. Εστία 1968, σελ. 463 - 4) και με την ευκαιρία ευχαρι-στό θερμά τον Σεβ. Μητρο-πολίτη μας κ.κ. Θεόκλητο και τους ευγενικούς υπαλλήλους τους αρμόδιους για τα Αγα-θοεργά Καταστήματα.

Ο κ. Στέφ. Μπότης στο περιοπούδα στο β-βλίο του «Η-πειρωτική Ευποία η βιογρα-φική συλλογή Ηπειρωτών Ευεργετών» (ογκώδης και φροντισμένη εργασία σε δύο τόμους 1982 και 1989 - Έκ-δοση Αγαθοεργών Καταστή-μάτων Ιεράς Μητροπόλεως Ιωαννίνων) γράφει πολλά για τη διαθήκη κ.κ. του ζεύγους Μπόγκα (τόμος Β' - σελ. 227 και 228). Ο Ευάγγελος Μπό-γκας πέθανε στις 18.7.68 και η Ζωή Μπόγκα στις 23.3.74. Αιώνια η μνήμη και άγια η ψυχή τους! (Συνεχίζεται)

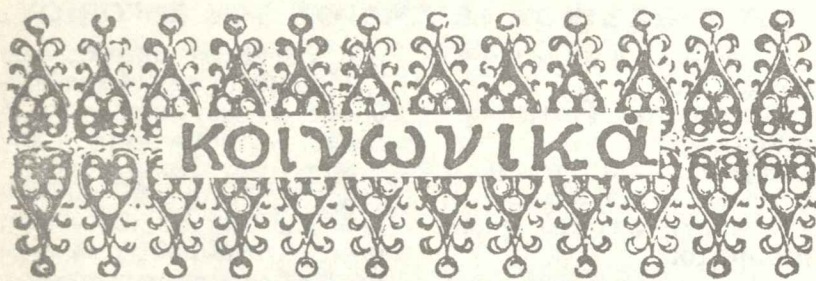
Ο Δ. Παράσης επίσης στη σελίδα 94 του βιβλίου του «οι έλληνες αλαβόφωνοι της Μακεδονίας και οι ελληνόβλαχοι» γράφει: «Ο Γερμανός συγγραφέας Γκολ, περιδεύσας προ-εϊόν την Μακεδονίαν, εμελέτησε τα των Ελληνόβλαχων ή Κου-τσόβλαχων και χωρίς διαταγήν απεφάνη, ότι οι ελληνόβλα-χοι είναι ο αρχαιότερος και γεναιότατος λαός της Μακεδονίας, καταγόμενος κατ' ευθείαν από τους πορταίνους Μακεδόνας, των οποίων η ελληνικότης, ιστορικώς είναι αναμφισβήτητος, κατά την ανεπίδεκτον μαρτυρίαν του Ηροδότου «επ' δε της Ιστορίας ως εξανέστη υπό Κρομειών οίκοι εν Πίνδω (επ' Δόρου του Έλληνος το ελληνικόν Μακεδόν καλούμενον)».

Ανέκαθεν οι ελληνόβλαχοι ή Κουτσόβλαχοι συνεμει-νίσθησαν την τύχην της ελληνικής πατρίδος και ευρίσκοντο πάν-τοτε εις την πρώτην σειράν κάθε φοράν που επρόκειτο να δια-σώζηται τα εσθμύλια των προγόνων μας, και να περιφρουρηθή η χώρα από τας αρακαπνιάς διαθέσεις των Σλάβων και των λοιπών ξένων επιδρομέων».

Επίσης, ο Μχ. Χουτοχός στο βιβλίο του «Βλάχοι και Κουτσόβλαχοι» 1909, ως και οι Θεόδωρος Σαράντης, Δημή-τριος Γκαρτζονίκας, Δημήτριος Πασιζήσης, στα βιβλία τους που παραπάνω αναφέραμε, και άλλοι πολλοί, αποφαίνονται, ότι οι Ελληνόβλαχοι ή Κουτσόβλαχοι κατάγονται εκ προγό-νων ελληνών ιθαγενών.

Ο θεσμός των οροφυλάκων εκράτησε αιώνες. Συνεχίσθη-κε και απ' τους Βυζαντινούς. Καταργήθηκε κατ' άλλους από τον Ιωαννιανό, κατ' άλλους απ' τον Κωνσταντίνον τον Μονο-μύχο (1042 - 1054). Κατά τον Κεραμόπουλο, η λήξη του ήτο σύγχρονη με την λήξη του Βυζαντινού Κράτους και την υπο-ταγή του στους Τούρκους.

Το ΖΑΓΟΡΙ μας, Σίνα 4, 454 45 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΠΕΤΡΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ.

— Ο ιατρός Κωνσταντίνος Δ. Παπακώστας, αρραβωνιάστηκε στην Κατερίνη με την διδασκάλα Μαίρη Κορωνίδου.

— Ο Ιωάννης Δ. Παπαϊωάννου, καθηγητής Οικονομικών σε Πανεπιστήμιο Φιλαδέφειας Η.Π.Α., αρραβωνιάστηκε στα Γιάννινα με την καθηγήτρια Ξανθούλα Τσάντα.

★

ΠΑΠΗΓΚΟ. — Ο Κων(ν)ος Πανταζής και η Ελένη Ιωαννίνδη αρραβωνιάστηκαν.

Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στον εγγονό μου Κωστάκη Δ. Παπακώστα, ιατρό, που αρραβωνιάστηκε με την δασκάλα δίδα Μαίρη Κορωνίδου στην Κατερίνη και στον ανιψιό μου Γιαννάκη Δ. Παπαϊωάννου καθηγητή αμερικανικού πανεπιστημίου, που αρραβωνιάστηκε στα Γιάννινα με την καθηγήτρια δίδα Ξανθούλα Τσάντα, εκφράζουμε τα πιο εγκάρδια συγχαρητήριά μας και τις ευχές μας.

Καλά στέφανα.

Οικογένεια Σ)χου Δασκάλου
ΑΓΓΕΛΟΥ Κ. ΔΑΔΑΓΓΕΛΗ

★

ΚΑΠΕΣΟΒΟ:

Παντρεύτηκαν στη Μητρόπολη Ιωαννίνων στις 21.1.1990 ο Δημήτριος Γεωργίου Τζαλαμακλής με την Έλενα Μπάτσα.

Τους ευχόμαστε βίον ευτυχισμένων.
Να τους χαίρονται οι γονείς τους.

ΦΙΛΟΜΗΛΑ ΤΟΛΟΓΛΟΥ

★

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ:

Παντρεύτηκαν στην Αγία Σοφία Νέου Ψυχικού η Αντιγόνη Οικονόμου κόρη του δασκάλου και συνεργάτη του περιοδικού μας Βλάση Οικονόμου από τα Κάτω Σουδενά με τον Κωνσταντίνο Δέρβο.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας» εύχεται στο ζευγάρι ευτυχία και προκοπή και στους γονείς τους να τους χαίρονται.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΔΙΠΟΤΑΜΟ:

Πέθανε στο Διπόταμο σε ηλικία 64 ετών η Χαριτίνη Σ. Ράπτη.

Στους οικείους της θερμά συλλυπητήρια.

Οικογ. ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ:

Κώστας Μπαδέρης, συνταξιούχος δάσκαλος ετών 59.

Το «Ζαγόρι μας» συλλυπείται.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ:

Πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στα Άνω Πεδινά η Βασιλεία Παππά.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζει θερμά συλλυπητήρια στον αδελφό της Τάσιο Παπά συνταξιούχο δικαστικό υπάλληλο.

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ:

Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό του ο συνταξιούχος Νίκος Πρωτόπαπας.

Την ίδια μέρα στην Αθήνα κηδεύτηκε ο Κατωσουδενιώτης Γιώργος Ν. Κουματσέλης σε ηλικία 65 ετών.

Στις οικογένειές τους το «ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζει θερμά συλλυπητήρια.

ΚΑΛΟΤΤΑ:

Πέθανε στα Γιάννινα στις 3 Φλεβάρη και κηδεύτηκε την επομένη στην Καλοτούτ η Ελένη Σ. Καλογήρου.

Τα παιδιά της συλλυπούμαστε θερμά.

Θ. Σ.

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ:

Πέθανε και κηδεύτηκε στα Γιάννινα πλήρης ημερών η Κατωσουδενιώτισσα Ευσταθία Χατζή - Παπαδοπούλου.

Στους οικείους της εκφράζονται θερμά συλλυπητήρια.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ:

Πέθανε αιφνίδια σε ηλικία 57 ετών και κηδεύτηκε στο χωριό της η καλότατη μάνα και νοικοκυρά Σοφία Ν. Νάτσα. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της και θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ:

1. Πέθανε και κηδεύτηκε στις 15.2.1990 η χωριανή μας Περσεφόνη Νταχρή.

Στο σύζυγό της και στα παιδιά της εκφράζονται θερμά συλλυπητήρια.

2. Πέθανε στην Καρδίτσα και κηδεύτηκε στα Κάτω Σουδενά ο συγχωριανός μας Νικόλαος Νταχρής, ηλικίας 90 ετών.

Στα παιδιά του εκφράζονται θερμά συλλυπητήρια.

Μ.Ε. Σύλλογος Σουδενών

ΔΩΡΕΑΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

Ο κ. Άγγελος Δαλαγγέλης, στη μνήμη του ιερέα Κων. Παπακωνσταντίνου δραχ. 1.000.

Εισφορές -
Συνδρομές

7.000

VALANOS LEO

5.000

Τσοιρόπουλος Γεώργιος

3.000

Αιμυρά Ιωάννα
Βίκας Κωνσταντίνος
Βούρδας Ξενοφών
Γιαννακός Αλέκος
Γκαράνης Γεώργιος
Ζούγκου Αμαλία
Καρπίδου Ελένη
Οικονόμου Βλάσης
Παντελή Αλεξάνδρα
Σκλαβενίτου Αντιγόνη

2.500

Αποστολίδης Τάτσης
Καράσας - Αποστολίδη Ευμ.

2.000

Αναγνωστοπούλου Δέσποινα
Αναγνωστόπουλος Νικόλαος
Βαρβαράς Παναγιώτης
Βίκας Γεώργιος
Βύρων Βαρζώκας
Δαλκαβούνη Φιλομήλα
Δεβελέγκας Στέλιος
Διαμάντη Μαρίνα
Ζούμπου Αγγελική
Κοντοδήμου Νίκη
Κουκουμελίδης Στέφανος
Κοίτσα Γεωργία
Οικονομίδου Αυγή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε θερμά όσους συμπαράσταθηκαν στο βαρύτατο πένθος μας.
Οικογ. ΛΟΥΛΑΣ ΚΟΜΑΤΣΕΛΗ

ΕΚΦΡΑΣΗ
ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΩΝ

Μέσα σε γενικό πένθος κηδεύτηκε στις 16 Φλεβάρη στα Γιάννινα ο γαμπρός των αδελφών Κ. Πολύζου από το Ηλιοχώρι και πεθερός της κόρης του ταμία της Ι.Λ.Ε.Ζ. κ. Γιάννη Τσεκούρα, εκλεκτός οικογενειάρχης και άριστος χαρκτηρας, ο αξεχαστος σε όλους Χρήστος Παπαός, σε ηλικία 64 ετών.

Η Εταιρεία μας, καθώς και «το ΖΑΓΟΡΙ μας» εκφράζουν στους οικείους του τα θερμά συλλυπητήρια.

Παπαδημητρίου Βασιλική
Τσάντη Ξανθιά
Τσάντη Ιουλίνα
Τσεκούρας Γεώργιος
Χριστοδούλου Μιχαήλ
Χρόνη Χρυστά
Χρόνη Μαρίνα

1.500

Αυγερινού Λίλα
Βασδέκης Κων(ν)ος
Δηματούλου Πιπίτσα
Ζώνης Απόστολος
Καπελλίδης Σπύρος
Καραγιαννόπουλος Χρήστος
Κατσικιώτης Γεώργιος
Κεσίση Μαρία
Κουνάβου Δήμητρα
Κρεμμύδας Ματθαίος
Κωστής Αριστομένης
Ματσόπουλος Κων(ν)ος
Μητόσης Δημήτριος
Μπάτσας Σπύρος
Μπόλης Εμμανουήλ
Νόνος Νικόλαος
Ντιναλέξης Ευριπίδης
Οικονομίδης Κων(ν)ος
Οικονομίδης Μιχαήλ
Οικονομίδης Σπύρος
Παπαδοπούλου Ευφροσύνη
Πατεράκης Εμμανουήλ
Πέτσας Χαρίσης
Πολυμέρης Γεώργιος
Πορφύρα Μερόπη
Ράδη Φρενίκη
Ράπτη Μαρία
Ράπτη Σεβαστή
Σίμος Κώστας
Ταπεινέπουλος Γεώργιος
Τόλογλου Ανδρέας
Τόλογλου Οδυσσέας
Τρίγκη Σοφία
Τσολίκας Ιωάννης
Χασιώτη Βασιλική

1.200

Βέλλη Βεατρίκη

1.000

Καναβέλης Αθανάσιος
Κοντογιάννης Ιωάννης
Παλαμάτου Σοφοκλής
Στεφανίδης Στέφανος
Σωτήρη Ελπίδα
Τσέση Μαρτίνη

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Η Παπαϊωάννου Ευριδίκη και η Τσουμάνη Άννα κατέθεσαν 10.000 στη μνήμη της Ευσέβειας Παπαρήστον και όχι υπέρ του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας», όπως γράφτηκε στην τιμητική στήλη των ανδρομητών στο προηγούμενο φύλλο αρ. 142.

Προσφορές
για το Ηρώ της
Ζαγορίστιας γυναίκα

Στη μνήμη του αείμνηστου Κίμωνα Κυριαζή
• Η κ. Άρτεμις Μανέσα
• Ο κ. Άγγελος Δαλαγγέλης

δραχ. 5.000
» 2.000